Ազգ

Azg armenian daily

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1999 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 23 (1768)

«Լրագրողներ առանց սահմանի»-ն դատապարտում է Վանո Սիրադեղյանի հյուրընկալվելը Ֆրանսիայում

ԵՐԵՒԱՆ, 10 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Լրագրողներ առանց սահմանի» (RSF) կազմակերպությունը, որի կենտրոնակայանը գտնվում է Ֆրանսիայում, փետրվարի 10-ին հրապարակել է մի հայտարարություն, որով դատապարտվում է «նախկին նախարար եւ կսսանմներ կազմակերպող» Վանո Սիրադեղյանի Ֆրանսիայի հողում գտնվելու փաստը: Հայտարարությունից կարելի է եզրակացնել, որ նրա հեղինակները չեն կասկածում, որ պրն. Սիրադեղյանը իրոք Ֆրանսիայում է: Մինչդեռ, ըստ ՀՀՇ-ի հաղորդագրության, Սիրադեղյանը գտնվում է Միացյալ Արաբական էմիրություններում: «Քանի որ այս տարվա հունվարի 25-ին պարոն Սիրադեղյանը Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազի կողմից պաշտոնապես մեղադրվել է 1992-96 թթ. իր ներքին գործերի նախարար եղած ժամանակ բազմաթիվ սպանություններ պատվիրելու մեջ, RSF-ը պահանջում է ֆրանսիական եւ հայկական իշխանություններից ձեռնարկել բոլոր միջոցները, որպեսզի նա ենթարկվի պատշաճ դատավարության», ասված է հայտարարության մեջ: RSF-ը զարմացած է այն «հյուրասիրությամբ», որ ֆրանսիացի պաշտոնյաները ցույց են տալիս մի նախկին ներքին գործերի նախարարի, որը հետապնդվում է իր երկրի արդարադատության մարմինների կողմից եւ, ի թիվս այլոց, մեղավոր է մարդու իրավունքների մեծապիվ խախտումների մեջ:

ՀԵՐԹԱԿԱՆ

Արծրուն Մարգարյանի սպանության առաջին պաշտոնական վարկածը

Երբ դավո՞ւմ են թիկնապահները

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Արծրուն Մարգարյանի սպանության առաջին վարկածն արդեն օդում է. դատախազության քննչական վարչությունը եւ ՆԳ ԱՆ աղբյուրները հավաստում են՝ սպանության չարաբաստիկ օրվա նախօրեին՝ փետրվարի 8-ին, 22:00-ի սահմաններում Արծրուն Մարգարյանը դուրս է եկել աշխատավայրից եւ ուղղվել իր հորաքրոջ որդու տուն՝ թիկնապահների ուղեկցությամբ, նրանց պատկանող ՎԱԶ-2106 մակնիշի ավտոմեքենայով: Ազգականի տանը նրան հյուրասիրել են նաեւ ոգելից խմիչքով: Ժամը 23:45-ի սահմաններում նա դուրս է եկել եւ ավտոմեքենայով ուղղվել մայրաքաղաք: Պաշտոնական տեղեկատվությունը պնդում է՝ Արծրուն Մարգարյանն ոգելից խմիչքի ազդեցության ներքո կորցրել է ինքնատիրապետումը՝ դրսեւորելով անկառավարելի վարքագիծ: Ըստ նորագույն ականատեսների՝ նա վիճաբանել է իր թիկնապահների՝ Արմեն եւ Արսեն Խաչատրյանների հետ եւ անգամ այդ ընթացքում կրակել հաստեցուցակային իր զենքից: Ավտոմեքենայում գտնվել է մեկ փամփուշտ: Նա նստել է ավտոմեքենա թիկնապահների եւ վարորդի հետ, ապա Նոր Հաճընի ճանապարհահատվածում առաջարկել է կանգնեցնել ավտոմեքենան եւ դուրս է եկել՝ վաս ինքնազգացողության պատճառաբանությամբ: Այս պահից պաշտոնական վարկածը եւ կալանավորված թիկնապահների ու վարորդի պատմությունը կտրուկ տարանջատվում են, այսինքն՝ շղթան խզվում է: Նախաքննությունն իրականացնող մարմինը ենթադրում է, որ սպանությունը կենցաղային վեճի հիմքի վրա կատարել են թիկնապահները, սակայն վերջիններս, որոնք նախ գտնվել են ՆԳ ԱՆ նախարարության 6-րդ վարչությունում, կտրականապես հերքում են իրենց հանցակցությունը, համենայն դեպս՝ առայժմ:

Բացահայտված է հանցագործության միջոցը՝ սպանությունը կատարվել է Արծրուն Մարգարյանի անձնական զենքով՝ «Սմիթ-Վեսսոն» ատրճանակով, որի պահունակում սովորաբար 15 փամփուշտ է լինում: Իրավապահ մարմինները հայտնաբերել են Արծրուն Մարգարյանի դիակացած ձեռքի ափի մեջ նույն այդ «Սմիթ-Վեսսոնը»՝ 7 լցուցիչ տեսակի փամփուշտներով, որոնցից 6-ը փամփշտակալում, 1-ը՝ փողում: Եվս մեկ նույնատիպ փամփուշտ եւ 3 պարկուճ հայտնաբերվել են դիակից 20-60 սմ հեռավորության վրա: Արծրուն Մարգարյանի մահվան պատճառ դարձած երկու կրակոցներն էլ բախանցող վերքեր են առաջ բերել, եւ գնդակները հայտնաբերված են հողից, գումարած մեկ փամփուշտ, ինչը հաստատում է այն վարկածը, որ Արծրուն Մարգարյանին հայտնաբերել են հենց այն տեղում, որտեղ կատարվել է սպանությունը:

Սույն վարկածը բավական մեծ հարցականներ է պարունակում. նախ ինչո՞ւ պետք է թիկնապահները կատարեին սպանությունը, եւ արդյոք նրանց եստեւում կանգնած չէ՞ երրորդը, եւ ինչո՞ւ են սպանությունը կատարելուց հետո ատրճանակը դրել սպանվածի ափի մեջ:

Իսկ ոչ պաշտոնական աղբյուրների շարունակում է մտահոգել մեկ անհայտով հավասարում: Հայտնի է, որ ներքին գործերի նախկին հրամանատար, այսօր նախնական կալանքում գտնվող եւ չափազանց կարեւոր սպանությունների գծով հիմնական վկա Վահան Հարությունյանն իր ցուցմունքներում վկայակոչել է Արծրուն Մարգարյանին՝ իբրեւ իր ցուցմունքները հաստատող աղբյուր: Արծրուն Մարգարյանն այս ցուցմունքներից հետո հրավիրվել է դատախազություն. հայտնի չէ, եղե՞լ է արդյոք դա առերեսում, թե՞ պարզ բացատրության առաջարկ: Ամենակարեւորը անհայտ է, Արծրուն Մարգարյանը հաստատե՞լ է Վահան Հարությունյանի ցուցմունքները, թե՞ հերքել ոչ անհայտ ուժերի մասին ներքին գործերի նախկին հրամանատարի ամբաստանությունները: Դատախազությունը կարող է հստակեցնել այս հարցերի պատասխանները, եւ այդ դեպքում կենցաղային վեճի հիման վրա տեղի ունեցած սպանության հանգուցալուծումը կհնչի համոզիչ:

ՀԱՍԱՐԱԿ

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությանը զորակցում են 21 մարզային ակումբներ

ԵՐԵՒԱՆ, 9 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՌԱԿ կենտրոնական գրասենյակից տեղեկացրեցին, որ ՀՌԱԿ հանրապետական վարչությունը արդեն Երեւանի, Գյումրիի եւ այլ մարզերի 21 ակումբների վարչություններից ստացել է զորակցական գրություններ, որտեղ հավանության են արժանացել վարչության ներսում տեղի ունեցած վերջին փոփոխությունները: Տեղեկացրին նաեւ, որ հանրապետական վարչությունը ամենօրյա նիստեր է գումարում ՀՌԱԿ 9-րդ արտահերթ պատգամավորական ժողովի աշխատանքների կազմակերպման համար: Պատգամավորական ժողովի մասին վարչությունը միաձայն որոշում էր կայացրել դեռեւս փետրվարի 6-ի նիստում, որին մասնակցում էին նաեւ Հարություն Կարապետյանը եւ Համլետ Պալլաքյանը, որոնք քվեարկել էին հօգուտ այդ որոշման:

Դրամական պարգեւատրումներ

Հայաստանի Հանրապետությանը եւ հայ ժողովրդին մատուցած բացառիկ ու ակնառու ծառայությունների համար նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի կարգադրությամբ դրամական պարգեւատրում է նշանակվել արվեստաբան Լեւոն Հովհաննեսի Ներսիսյանին, ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության նախկին նախագահ Հրանտ Մուշեղի Ոսկանյանին ու խորհրդային Միության հերոս Սուրեն Արտաշեսի Սարգսյանին:

«Եթե խաղախական կամք եք դրսեւորում, դրսեւորե՛ք մինչեւ վերջ»

Կշտամբեց ԱԺ-ին վարչապետը

«Ինչո՞ւ չէք փորձում ստուգել սեփականաշնորհման ամբողջ գործընթացը, այն գործարքները, որոնց հետեւանքով նաեւ այսօրվա հռետորները դարձան վիթխարի կարողությունների տեր», ոչ հռետորական այս հարցով վարչապետ Արմեն Դարբինյանը դիմեց Ազգային ժողովին՝ երեկ արտահերթ ձայնի իրավունքով ելույթ ունենալով ԱԺ նիստում: Օրակարգում քննարկվում էր «Հայրենիք» պատգամավորական խմբի նախաձեռնությամբ Արմենտել ՀԶ հիմնադրման եւ սեփականաշնորհման օրինականությունն ստուգող ժամանակավոր հանձնաժողով կազմելու նախագիծը:

Վարչապետը սեփականաշնորհման անցյալը վերստուգելու որոշումը ողջամիտ չհամարեց, բայց պնդեց. «Եթե խաղախական կամք եք դրսեւորում, ապա դրսեւորե՛ք մինչեւ վերջ: Ստուգե՛ք այն ավելի քան 5 հազար օբյեկտների սեփականաշնորհման գործընթացը, որոնց արդյունքում ոչ մի լումա չմուտքագրվեց պետական բյուջե, ավելին՝ ... ունեցավ ստվերային բալանը, քրոնաքարվեց տասնամյակներով կառուցված տնտեսությունը, նվազագույնի հասցվեց արդյունաբերական ներուժը»: Արմեն Դարբինյանը տրամադրված էր վճռական: Եվ եթե երեքշաբթի անգամ ԱԺ մեծամասնությունը հավաստեց, որ կառավարությանը սատարելու իրենց լիմիտը սպառվում է, ապա վարչապետը երեկ հայտարարեց, որ լցվում է նաեւ իր ղեկավարած կառավարության համբերության բաժակը: Արմեն Դարբինյանը Հայաստանի 7-րդ վարչապետն է, եւ գայժմ ոչ մի վարչապետ չէր անդրադարձել նախորդների կատարածին այդքան հստակ եւ դատապարտող գնահատականով: Մի նրբին երանգ, կառավարության կողմից հարակից զեկուցմամբ հանդես եկող փոխսի եւ հեռահաղորդակցության նախարար Արտակ Վարդանյանն իր ելույթում նույնպես անդրադարձավ Հայաստանում կիրառված սեփականաշնորհման եղանակին՝ նշելով. «Սեփականաշնորհման այն եղանակը, որ ընտրվել էր, հանգեցրեց մեր արտադրական կարողությունների փոշիացմանը»:

Տես # էջ 2

Իրաքը պատրաստվում է զորախաղերի

ԲԱՂԴԱԴ, 10 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ըստ Բաղդադից ստացվող հաղորդումների, Իրաքը մտադիր է մարտին զորավարժություններ անցկացնել՝ ցուցադրելու համար դրսից ցանկացած ագրեսիայի իր դիմակայելու կարողությունը: «Ալ Իլաամ» թերթը հաղորդում է, որ կկազմակերպվի մի ամբողջ շարք նախապատրաստական դասընթացներ կամավորների համար, որոնք կանցկացվեն ամբողջ տարվա ընթացքում: Միլիոնից ավելի տղամարդիկ եւ կանայք են արդեն համանման պատրաստություն անցել անցած տարի, երբ ԱՄՆ-ը Իրաքից օդային հարվածների սպառնալիքով պահանջեց բացել նախագահական օբյեկտների մուտքը ՄԱԿ-ի զինվորական տեսուչների առջեւ:

Պայթյուն Թուրքիայի դեսպանատան մոտ

Աթենքում Թուրքիայի դեսպանատան առջեւ փետրվարի 9-ի կեսօրին պայթել է մի ռումբ, որը վնասազերծելիս վիրավորվել է մի հույն ոստիկան: Թուրքիայի նախագահ Դեմիրելն ու կառավարությունը խոր վրդովմունքով են արձագանքել տեղի ունեցածին: Հունաստանի ԱԳ նախարարն ու կառավարությունը իրենց խոր ափսոսանքն են հայտնել կատարվածի առթիվ եւ հայտնել, որ քրեական գործ է հարուցվել պայթյունը կազմակերպողներին գտնելու եւ պատժելու նպատակով:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Արաբական երկրներին ջուր վաճառելու ծրագիրը հավանության է արժանացել

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՀՀ նախագահին առընթեր Քաղաքական խորհուրդը նոր աշխատաոճ է մշակել՝ լրագրողների հետ հանդիպել աշխատանքի պատրաստ փաթեթ ունենալու դեպքում: Մասնավորապես Քաղաքական խորհրդի սոցիալ-տնտեսական ոլորտում կատարված աշխատանքների մասին էր նույնանուն հանձնախմբի նախագահ Ալեքսանդր Աղամալյանի երեկվա հանդիպումը լրագրողների հետ: Պարոն Աղամալյանը տեղեկացրեց, որ հանձնախմբի կողմից այս ամիսներին հսկայական աշխատանք է կատարվել՝ ստուգումներ են արվել էներգետիկայի նախարարությունում, նպատակ ունենալով պարզելու արդյո՞ք արդարացվա՞ծ էր էլեկտրաէներգիայի սակագնի բարձրացումը: Հանձնախմբի նախագահը սակայն լրագրողներին հայտնեց իր անձնական եւ ԳիԱրՔՄ-ի կարծիքը, ըստ որի տնտեսապես հիմնավորված չէր սակագնի բարձրացումը եւ հնարավոր էր չբարձրացնել:

Հաջորդ սոցիալական հարցը վերաբերում էր ընտանեկան նպաստների նեղրմանը, որը բանախոսի կարծիքով, լուրջ անարդարություններ է իր հետ բերել եւ չի լուծում չքավոր խավի տնտեսական խնդիրները: Սոցիալ-տնտեսական հանձնախումբը քննության է առել նաեւ մի քանի ռազմավարական ծրագրեր, որոնցից մեկը «Հայկական նախագիծ» անվանումով ներկայացրել է Ռամկավար ազատական կուսակցությունը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ընթացիկ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Հայկական թղթադրամները բազմացվում են

Ինչպես արդեն տեղեկացվել է, մարտի մեկից ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից շրջանառության մեջ կմտնեն 1000 եւ 20 հազ. անվանական արժեքով նոր թղթադրամներ: Ընդ որում՝ հին նմուշի 1000 դրամանոցները մինչեւ 2004 թ. փետրվարի 29-ը ՀՀ տարածքում կմնան որպես օրինական ու նորին հավասարազոր վճարամիջոց: Ինչպես եւ անցյալ տարվա նոյեմբերին 50 եւ 100 անվանական արժեքով թղթադրամների փոփոխության փաստը, այնպես էլ այս փոփոխությունը ՀՀ ԿԲ էմիսիոն գործառնությունների եւ դրամական պահուստների վարչության պետ Գեւորգ Թումանյանը ԿԲ-ում տեղի ունեցած երեկվա ասուլիսում մեկնաբանեց հետեւյալ կերպ՝ ԿԲ թղթադրամի պահուստները մաշվելու պատճառով մեծապես օգտագործվում եւ սպառվում են, մաշվածները նորերով համալրելու եւ պահուստները բազմացնելու անհրաժեշտությունը ստիպում է տպել նոր թղթադրամներ: Կոնկրետ այս վերջին «դրամափոխությունը» պայմանավորված է 1000 եւ 5000 դրամ անվանական արժեքով թղթադրամների մաշվածությամբ եւ դրանցով մեծ ծավալի ֆինանսական գործարքներ կատարելու անհարմարությամբ: Ըստ պրն Թումանյանի, նոր նմուշի թղթադրամների շրջանառությունը դրամի արժեզրկում չի բերի: Դրամի ներկայիս արժեզրկումը շրջանառության մեջ եղած դրամական զանգվածի աճի արդյունք է, իսկ տվյալ դեպքում խոսքը միայն հին նմուշի թղթադրամները նորերով փոխարինելու մասին է:

Գ. Թումանյանը մեկ անգամ եւս հերքեց այն լուրերը, թե 10 եւ 25 դրամանոցները դուրս են գալու շրջանառությունից եւ այդ պատճառով չեն նորացվում: Վերը նշված անվանական արժեքով թղթադրամների զգալի պահուստներ ԿԲ-ում կան, եւ մոտ ապագայում նոր նմուշի 10, 25 եւ 200 դրամանոցներ շրջանառության մեջ չեն դրվի: Տեղեկացվեց նաեւ, որ ներկայումս տպագրվում են եւ տարեվերջին շրջանառության մեջ կմտնեն 500 եւ 5000 դրամ անվանական արժեքով թղթադրամներ:

Նոր թղթադրամների տպագրության մյուս կարեւոր հանգամանքը, ըստ ԿԲ վարչության պետի, նոր թղթադրամներով դրամի պաշտպանվածության ապահովումն է դրամակեղծարներից (որոնք քիչ չեն նաեւ Հայաստանում), եւ ընդունված ձեւ է համաշխարհային պրակտիկայում: Նոր 1000 ու 20 հազարանոցները (մանավանդ վերջիններս) ունեն ժամանակակից պաշտպանական հատկանիշներ՝ գունավոր ջրանիշ, երկու ներդիր եւ այլն, որոնք, ԿԲ-ի հավաստմամբ, հնարավոր չի լինի կեղծել արդի տեխնիկայով՝ գունավոր քսերոքսներով, սկաներներով եւ համակարգիչներով:

Ինչպես հայտնի է, ՀՀ նոր թղթադրամների տպագրման ԿԲ փաթեթը գնել է թղթադրամի տպագրության բնագավառում աշխարհի առաջատար ընկերություններից մեկը՝ անգլիական «Դե լա Ռուա» ընկերությունը:

Ինչպեսեւ 50 եւ 100 դրամանոցների դեպքում, այս անգամ եւս ընտրվել է հայկական թղթադրամների հեղինակներից մեկը՝ Ալեք Մանուկյանը: 1000 եւ 20 հազ. անվանական արժեքով թղթադրամները խորհրդանշվում են Եղիշե Չարենցի եւ Մարտիրոս Սարյանի դիմանկարներով. 1000 դրամանոցի դիմերեսում Չարենցն է, դարձերեսում՝ հին Երեւանից մի պատկեր, իսկ 20 հազար դրամանոցի դիմերեսում պատկերված է Սարյանի դեմքը, դարձերեսում՝ նկարչի «Հայաստան» բնանկարից մի դրվագ: Նոր թղթադրամների ժամանակակից տեսքն ամբողջանում է անգլերեն «Central bank of Republic of Armenia» մակագրությամբ: Ընդհանրապես, նոր թղթադրամներըալիք են ընկնում գունային, գծային եւ այլ լուծումներով, առավել բարդ եւ դժվար կեղծվող «հնարքներով»: Իսկ թե ինչ ծավալների թղթադրամներ են տպվել, ասուլիսում չհրապարակվեց, ինչպես նաեւ «հրապարակման ենթակա չեն» մեկ թղթադրամի տպագրության ծախսերը:

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Այսօր՝ Վարդանանց տոնը

Փետրվարի 11-ին Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին կտոնի Սուրբ Վարդանանց տոնը՝ ի հիշատակություն Ավարայրի ճակատամարտում Վարդան զորավարի եւ 1036 նահատակների մարտիրոսության: Նրանք բոլորն ընկան հանուն քրիստոնյա հավատքի պահպանման եւ հայոց եկեղեցու փրկության եւ դասվեցին Հայաստանյայց եկեղեցու սրբերի շարքը: Վարդանանց տոնին Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարում կմատուցվի Պատարագ: Նույն օրը Գեւորգյան հոգեւոր ճեմարանում տեղի կունենա հանդիսություն՝ Մայր աթոռի դիվանապետ գերշ. Տ. Ներսես արք. Պոզապալյանի՛ նախագահությամբ:

ՄԱՄԼՈ ԴԻՎԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

Վարդան Օսկանյանը ցավակցություն հայտնեց Հորդանանի թագավորին

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանին, որն Ամմանում էր գտնվում Հուսեյն թագավորի հուղարկավորությանը մասնակցելու համար, փետրվարի 9-ին ընդունեց Հորդանանի թագավոր Աբդուլլան: Նախարար Օսկանյանը ցավակցություններ հայտնեց թագավորին, թագավորական ընտանիքին եւ ժողովրդին: Հայաստանի արտաքին քաղաքական գերատեսչության ղեկավարը շնորհավորեց Աբդուլլա թագավորին գահակալության կապակցությամբ եւ նրան հաղորդեց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի բարեմաղթանքները: Ինչպես հայտնում են ՀՀ ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, զրույցի ընթացքում քննարկվեցին Հայաստան-Հորդանան երկկողմ համագործակցության զարգացման եւ ընդլայնման հեռանկարները: Փոխանցելով իր ողջույնները ՀՀ նախագահին, Հորդանանի թագավորը նշեց, որ իր ժողովուրդն ամենաբարի զգացումներն է տածում եղբայր հայ ժողովրդի հանդեպ:

Ակադեմիկոս Աղանբեկյանը «արձակուրդում է»

ՄՈՍԿՎԱ, 10 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ակադեմիկոս Աբել Աղանբեկյանը, որի նկատմամբ Մոսկվայի դատախազությունը հետաքննություն է սկսել, այս պահին «արձակուրդում է»: Այդ մասին հայտնեցին ՌԴ կառավարությանն առընթեր ժողովրդական տնտեսության ակադեմիայում: Ինչպես հայտնի է դարձել, 66-ամյա Աբել Աղանբեկյանն արձակուրդում է փետրվարի 8-ից: Նա մտադիր է օգտագործել անցյալ տարվա արձակուրդը, եւ դրա ընդհանուր տեւողությունը կարող է կազմել 48 օր: Ակադեմիայում չկարողացան ճշտել, թե հատկապես որտեղ է հանգստանում ակադեմիկոսը:

Չինաստանում Նոր տարին դիմավորում են փետրվարի 16-ին

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Չին ժողովուրդը Նոր տարին դիմավորում է ըստ լուսնային օրացույցի փետրվարի 16-ին: Այն կոչվում է նաեւ գարնան տոն: Փետրվարի 16-ից մեկ շաբաթ ՉԺՀ-ում կհայտարարվեն տոնական օրեր: Այդ օրը նշում են նաեւ աշխարհի տարբեր երկրների չինական համայնքները: Գարնան տոնի առթիվ փետրվարի 10-ին Հայաստանում ՉԺՀ-ի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Չժու Չժաոշունը ընդունելություն կազմակերպեց, որին ներկա էին Ազգային ժողովի ղեկավարներ, պատգամավորներ, արտգործնախարարության պատասխանատու աշխատողներ, գիտության եւ մշակույթի գործիչներ, լրագրողներ: Ողջունելով հյուրերին, դեսպանը չին եւ հայ ժողովուրդներին մաղթեց անխախտ բարեկամություն, բարօրություն, համախմբվածություն:

«Եթե խաղաղական կամք եք դրսեւորում, դրսեւորե՛ք մինչեւ վերջ»

Սկիզբը էջ 1

Ինչին ի պատասխան՝ պատգամավոր Ձեմմա Անանյանը տխուր եզրափակեց. «Եղածը քանդում եք, որ հետո ներդրում բերեք եւ վերականգնեք»: Արմեն Դարբինյանի ելույթը տրամաբանական շարունակությունն էր շրջանառության մեջ դրվող այս դիրքորոշման: «Միավորվելու համար նախ պետք է սահմանազատվել»՝ քաղաքական պայքարի այս հանրահայտ կարգախոսը թելադրեց գործադիր իշխանության մարտավարությունը: Անցյալի սխալները ճնշում են ներկա կառավարությանը, եւ ջրբաժանը դրվեց՝ նախորդների տխրահռչակ քայլան, քննարկված տնտեսություն եւ փոշիացած արդյունաբերական ներուժ՝ ծանր որակումներով, որոնք, սակայն, մինչ այդ հասարակությունը լսել էր միայն արմատական ընդդիմության շուրթերից:

Քաղաքական առաջնորդի դերում ներկայանալու անհաջող փորձ

Արմեն Դարբինյանը կտրուկ սահմանազատեց կառուցողական եւ ոչ կառուցողական ընդդիմությանը կամ խորհրդարանական փոքրամասնությանը: «Հեռահաղորդակցության մասին» օրենքում լրացում եւ փոփոխություն կատարելու «Հայրենիք» պատգամավորական խմբի նախաձեռնությունը նա համարեց պետության զարգացման կայունությունը սասանելու միտումնավոր դիրքորոշում. «Եթե արտահերթ նիստում քննարկվեր հակամենաշնորհային օրենսդրությանը նպաստող ցանկացած հարց, ապա ես կհամարեի դա հասուն ընդդիմությանը բնորոշող քաղաքակիրթ մոտեցում: Ցավոք, այդ նախաձեռնությունն անփութություն չէր: Դա խառնաշփոթ ստեղծելու, Հայաստանի պետության գործողություններն անկառավարելի ներկայացնելու, եսկուլիսային ճղճիմ խաղերի արդյունքում՝ անհայտ գաղափարական հիմքի վրա ձեւավորված պատգամավորական խումբը քաղաքական առաջնորդի դերում ներկայացնելու անհաջող փորձ էր», անողոք գնահատեց Արմեն Դարբինյանը:

Մինչ այդ ԱԺ արտահերթ նիստում անընդհատ հոլովվում էր Արմենտելի սեփականաշնորհման կառավարական հանձնաժողովի կազմը՝ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարար Արմեն Դարբինյան, կապի նախարար Գրիգոր Պողպատյան եւ նախագահի խորհրդական Վահրամ Ավանեսյան: Արմեն Դարբինյանը չխուսափեց անդրադառնալ կառավարական իրենց հանձնաժողովի աշխատանքին: Ըստ նրա՝ հանձնաժողովի ակտիվում լուրջ հաղթաթղթեր են. ա) սեփականաշնորհման համար առաջարկվող Արմենտելի մասնավորեցման գումարը 106 մլն դոլարից 205 մլն-ի բարձրացում, բ) Արմենտելի բաժնետոմսերի 49 տոկոսի սեփականատեր TWT-ին այդ գումարից միայն 43,9 տոկոսի հասկացում, գ) գործարքի շնորհիվ պետության արտաքին ակտիվների շեշտակի ավելացում, որի շնորհիվ ադեսի գոտու վերականգնման ծրագրի կազմում եւ դրա իրագործման երաշխավորում, դ) Արմենտելի կողմից 12 մլն դոլարի ներդրում, ի հետեւանս Երեւանում թվային կապի ստեղծում մի շարք հեռախոսակայանների համար:

Արմեն Դարբինյանը Արմենտելի TWT-ի ժամանակահատվածը փորձեց գնահատել հավասարակշիռ, բայց ըմբռնողության երանգներով: Նա TWT-ի ներդրման դիմաց Արմենտելի բաժնետոմսերի 49 տոկոսի հասկացումը համարեց չափազանցված գին. «Գործարքի արդյունքում պետությունը չի ստացել այն, ինչ կարող է ստանալ: Անկախ այն բանից, սա կատարվել է դիտավորությամբ, թե անհեռատես գործելակերպով, իրավապահ մարմինների խնդիրն է բացահայտել իրողությունը»: Նա հրապարակեց կառավարության գաղտնի զենքը՝ OTE ընկերության միջոցով մեր գործադիր իշխանությունը դատական կարգով TWT ընկերությունից պատրաստվում է ետ ստանալ նրա հայաստանյան աղբյուրներից ստացված շահութաբաժինը՝ 8 մլն դոլար, որը OTE-ն սառեցրել է եւ չի փոխանցում TWT-ին մինչեւ դատական վճռի կայացումը: Այս ամենի նպատակը հասարակությանը եւ խորհրդարանական ուժերին ապացուցելն էր, որ կառավարությունը եւս շահագրգռված է բացահայտելու Արմենտելի գործարքի բոլոր մանրամասները:

Ուզում եք լինել հաղթող, եղե՛ք, հանրահայտ ասույթի ոգով Արմեն Դարբինյանը կոչ արեց ԱԺ-ին ստեղծել «Հայրենիք» խմբի առաջարկած ժամանակավոր հանձնաժողովը, որը կքննի Արմենտելի հիմնադրման եւ սեփականաշնորհման օրինականությունը՝ խոստանալով կառավարական նեցուկը: Նա ընդունեց խորհրդարանական մեծամասնությունը ղեկավարող Ալբերտ Բազեյանի քննադատությունը՝ դեռեւս մշակված չէ կառավարության գործունեության թափանցիկության բանաձեւը, բայց ըստ վարչապետի, իրենք պատրաստ են «կառուցողական, հասուն» ԱԺ-ի հետ գտնել թափանցիկության բանաձեւ: Ով փնտրում է, նա գտնում է, ողջ խնդիրը «կառուցողական եւ հասուն» բառերի մեջ դրվող իմաստն է: Պատգամավոր Վահագն Խաչատրյանը տեղից կշտամբեց վարչապետին, առաջարկելով վերականգնել հիշողությունը եւ հիշել ՀՀ օրենսդրությունը, որը լիակատար իրավունություն է տալիս կառավարությանը ստուգելու ցանկացած սեփականաշնորհում, իսկ դրանից առաջ. «Դուք փորձեք վճարել մարդկանց մեկ ամսվա աշխատավարձը...»:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Արտաքսում

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության որոշմամբ, աշխատանքային կարգապահության կոպիտ խախտումների համար աշխատանքից ազատվել է վարչության գործիչ Գրիգոր Պետրոսյանը: Հանրապետական վարչության մեկ այլ որոշմամբ Գրիգոր Պետրոսյանը հեռացվել է կուսակցության շարքերից՝ հակականոնադրական գործունեության եւ արարքների համար:

ՀՌԱԿ մամլո դիվան

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային սարքաւորում «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Վասն ազգային բանակի

Բոստոնում հրատարակվող մեր հնագույն թերթերից «Հայրենիք» շաբաթաթերթի նախավերջին համարում «Ո՞վ է յաջորդը» վերնագրի եւ «Ազատ բեմ» խորագրի ներքո տպվել է ամերիկաբնակ Արթուր Պասվականյանի բաց նամակը, որի քրոջ որդուն՝ Ռուսլան Պասվականյանին, իր ասելով, 1998 թ. դեկտեմբերի 10-ին սպանել են հայոց բանակում ծառայության ընթացքում, սակայն, դարձյալ իր ասելով, մեղավորներին պատիժ չի հասել: «Հայաստանի մայրերին» ուղղված իր բաց նամակում Ա. Պասվականյանը կոչ է անում նման դեպքերի առիթով չլռել, մեր բանակում գործող «վայ սպաներին» «օրենքի առաջ բերել եւ ժամանակին նրանցից ազատվել»: «Վաղը ուշ կլինի, զգուշացնում է նամակագիրը, մի սպասեք, որ վաղը նույն բանը կատարվի ձեր որդու հետ»:

Անշուշտ հասկանալի է նամակագրի ընդվզումը, ցավը՝ ի տես իր հարազատի մահվան: Հայտնի է նաեւ, որ հայոց բանակում նույնպես տեղի են ունենում դժբախտ պատահարներ, երբեմն՝ խժդժ արարքներ, անգամ՝ սպանություններ: Մեր տեղական մամուլը, այդ թվում նաեւ մեր թերթը, քիչ անգամ չէ, որ անդրադարձել են նման դեպքերի, դատավարությունների: Բանակում տիրող բարքերը հասարակության ուշադրության կենտրոնում են, քանզի բանակայինները մեր երեխաներն են, մեր որդիները, իսկ բանակը՝ մեր պետության գլխավոր հենասյունը, դեռեւս միակ կառույցը, որ ամուր է, կենտրոնաձիգ, անտրոհելի եւ իրավ համազգային: Հետեւաբար հասկանալի ու բնական է յուրաքանչյուր հայի, այդ թվում սփյուռքում ապրող հայ մարդու նախանձախնդիր կեցվածքը, մտահոգությունն ու զուրգուրանքը նրա նկատմամբ, պահանջկոտությունը սպաներից ու զինվորներից: Բայց չպետք է խուճապ ստեղծել, մանավանդ՝ չափազանցությունների գիրկն ընկնել: «Հայրենիքի» նամակագիրը մեր բանակում երբեմն կատարվող խժդժությունները ներկայացնում է իբրեւ «մեր զոհված զավակների եղեռն», իսկ մեկ այլ տեղ ընկնում է ռոմանտիզմի գիրկը, երբ հաստատելով հանդերձ, թե «ամեն աշխարհի բանակներում կան դժվարություններ եւ հալածանքներ», այնուամենայնիվ չի ընդունում, որ հայկական բանակում էլ կարող է նույնը լինել: «Բայց չէ՞ որ սա մեր հայկական բանակն է», անառարկելիորեն հարց է տալիս նա, հիշեցնելով որոշ սփյուռքահայերի բարեմիտ-ռոմանտիկ զարմանքը, երբ տեսնում են, որ մայր հայրենիքում էլ... պոռնիկներ կան:

Այնուամենայնիվ ես չեմ ուզում հարցականի տակ դնել «Հայրենիքի» նամակագրի անկեղծությունը, չեմ կարող, մանավանդ, չըմբռնել նրա եւ նմանների վիշտը: Բայց չեմ կարող նաեւ տվյալ հարցում հասկանալ պատվարժան շաբաթաթերթի խմբագրության կեցվածքը: Նախ՝ ո՞րն է նպատակահարմարությունը միայն սփյուռքում տարածվող թերթում նման նամակների հրատարակման: Ավելին՝ տվյալ նամակի գլխին զետեղված սարսափազդու վերնագիրն ու խմբագրական «գլխարկը», որը դեպքին ընդհանրացնող բնույթ ունի, զգուշացնում է, որ նման դեպքերի «առկայությունը հայոց նորակազմ բանակին մեջ կրնա առաջնորդել դէպի համատարած բարոյալքում»: Մի քիչ շատ չեղա՞վ: Ա. Նահանգներում լույս տեսնող թերթի խմբագրությունը մեզնից գերազանց լավ գիտի, որ նույն երկրի բանակում, հավանաբար աշխարհում ամենալավ հագնվող ու սնվող բանակներից մեկում, խժդժությունները անպակաս են, եւ շաբաթ չի անցնում, որ ամերիկյան մամուլում բանակայինների նկատմամբ, հատկապես ծովայինների, անհատական թե հավաքական խժդժությունների աղմկահարույց դատավարությունների մասին նյութեր չլինեն: Բայց գուցե «Հայրենիքի» խմբագրությունում չգիտեն, որ հայկական բանակում մեր զինվորների օրապահիկը ընդամենը 300 դրամ է, այսինքն հազիվ 60 ցենտ, որով պետք է սնվի գազանի ախորժակի տարիքում գտնվող մեր զինվորը: Անշուշտ, սրանով չի կարելի պայմանավորել բանակում տեղ պատահող բոլոր դեպքերը, սակայն տնտեսական ու կենցաղային վիճակը, սուղ պայմանները շատ բան են նախորոշում:

«Հայրենիքի» խմբագրությունը լավ գիտի նաեւ, որ նման դեպքերի, մանավանդ դրանց չափազանցված ու ուռճացված ծավալների մասին նման հաղորդումները հաճույքով ընկալվում են Հելսինկյան խմբերի, Միջազգային ներումի, ամերիկյան ու եվրոպական նման այլ կազմակերպությունների կողմից, արձանագրվում եւ հաշվի են առնվում Հայաստանին տրամադրվող ամերիկյան ու եվրոպական օգնությունների ծավալների սահմանման ժամանակ, պարտադիր կրճատումների հետեւանքով: Կրճատումներ՝ որոնցից տուժում է մեր ժողովուրդը, որոնցից, մեղմ ասած, չեն բարելավվում մեր բանակայինների կենսապայմանները: Այսինքն՝ զինվորի վատ կենսապայման - բանակային խժդժություններ - չափազանցված քննադատություն - կրճատված օգնություն - ժողովրդի եւ զինվորի վատ կենսապայման - խժդժությունների ավելացում: Եվ շղթան փակվում է: Ո՞ւր մնաց ազգային շահը:

Եզրակացություն՝ մեր բանակի մասին պետք է գրել զգույշ, խիստ հիմնավոր, սրտացավ, բուժող բժշկի պես: Սա մեր բանակն է: Սա մենք ենք:

Հ. ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

Վասն հուսո եւ հավատի

Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների միությունը, նմանօրինակ այլ միությունների շարքում, միշտ էլ աչքի է ընկել իր գործունեության եռանդուն բնույթով, իրական գթասրտությամբ ու նվիրվածությամբ: 1995-ին հիմնված այս միությունը համագործակցելով համայնքի Հայորդաց տան հետ, իր կարճատեւ կենսագործության ընթացքում կարողացել է ստեղծել մի մեծ ու համերաշխ ընտանիք, ուր իրենց հոգեւոր ապաստանն ու սգավոր սրտի մխիթարությունն են գտել շատ ու շատ զոհվածների հարազատներ: Այստեղ աննկատ չեն անցնում ոչ սգո, ոչ էլ տոնական օրերը. միության անդամները՝ բոլորն էլ զոհված ազատամարտիկների մայրեր, կազմակերպում են միջոցառումներ, նվերներ հայթայթում ծնողազուրկ երեխաների համար: Այս անգամ, փետրվարի 10-ին, Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի Հայորդաց տանը, միության նախագահ Անահիտ Սարգսյանը կազմակերպել էր բեմականացված գրական-երաժշտական միջոցառում՝ նվիրված եկեղեցական «Վարդանանց» տոնին, որը սովորաբար նշվում է փետրվարի առաջին տասնօրյակում: Զրույցի ընթացքում տիկին

Սարգսյանը նշեց, որ այս միջոցառումը նպատակամղված է ոչ թե զոհվածների հիշատակը հարգելուն, ինչպես արվում է սովորաբար, այլ այսօրվա զինվորին յուրատեսակ հայրենասիրական երկխոսության հրավիրելուն: Միջոցառմանը ներկա կապի հատուկ գունդը, լսելով հատվածներ հայ պատմիչների գործերից, թերեւս իրոք մեկ անգամ եւս զգաց հերոսանալու այն ձգտումն ու կրակը, որ առաջնորդել էր մեծն Վարդանին: Այնուհետեւ միջոցառման մասնակիցներն ու կազմակերպիչները մեկնեցին Եռաբլուր: Ծաղիկները, զոհված հայորդիների շիրմաքարերին դրված, հերթական անգամ թարմացրին վերքերը, սակայն կարճ ժամանակով. «Վարդանանց» տոնն է, եւ հերոսները շարունակում են ծնվել:

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

Ազգային տուրքի եւս մի մարաթոն՝ ի նպաստ «Հայաստան» հիմնադրամի վարկանիշի

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը, որն իր գործունեության 7 տարիների ընթացքում իրականացրել է 60 մլն 700 հազար դոլարի ծրագրեր, այսօր իր հաշվի համարում ունի ընդամենը մոտ 1 մլն:

Հիմնադրամի շուրջ ծավալված վերջին վարկաբեկիչ հրապարակումները նվազեցրել են նվիրատուների վստահությունը, հետեւաբար նաեւ՝ նվիրատվությունների հոսքը: Ինչպես երեկ լրագրողներին տեղեկացրեց հիմնադրամի գործադիր վարչության հերթական նոր տնօրեն Վահան Տեր-Ղեւոնդյանը, որոշ երկրներում իրենց գործունեությունն են դադարեցրել նաեւ հիմնադրամի հանձնախմբերը: Սակայն ՀՀՀ-ի տնօրենության երեկվա ասուլիսը նպատակ ուներ ոչ թե վերոնշյալը գուժելու, այլ ավետելու «որ «Հայաստան» հիմնադրամը նոր թափ է հավաքում, մտնում է նոր փուլ»:

Անշուշտ, սա Վ. Տեր-Ղեւոնդյանի անձնական ցանկությունն է, ինչը վերջինս չժխտեց՝ միաժամանակ հավաստիացնելով, որ այդ ցանկությունը կատարելու իրական նախադրյալներ կան: Մասնավորեցրեց՝ որ «եթե մի ժամանակ որոշ քաղաքական շրջանակների կողմից վերապահ մոտեցումներ կային, այսօր նման արգելքներ չկան»: Այս նպաստավոր մթնոլորտն արդյունավետ օգտագործելու ուղղությամբ իրենց անելիքները ներկայացնելով պարզ դարձավ, որ դրանք ավելի շատ են, քան նախադրյալները: Որպեսզի հիմնադրամը մոտենա նախորդ տարիների տարեկան միջին թվային արդյունքներին (մոտ 10 մլն դոլար՝ Վ. Տեր-Ղեւոնդյանի տեղեկատվությամբ), նախ պետք է ակտիվացնի քարոզչական աշխատանքները, վերստեղծի կապերը տարբեր երկրներում գործող հանձնախմբերի հետ, ծրագրերի իրականացմանը մասնակից դարձնի նաեւ Միջին Արեւելքի եւ ԱՊՀ երկրների մեր հայրենակիցներին, ինտերնետում ունենա սեփական website-ը, ինչպես նաեւ համատեղ ծրագրեր իրականացնի այլ հիմնադրամների, ասենք՝ ՀՍՆՀ-ի (Հայաստանի սոցիալ ներդրումների հիմնադրամ) հետ:

Քարոզչությունն ինտենսիվացնելու ուղղությամբ, ինչպես տնօրենը տեղեկացրեց, այս տարի նոյեմբերին նախատեսվում է անցկացնել ազգային տուրքի մարաթոն, մի անգամ եւս հիշեցնելով, որ «ազգային տուրք» ասելով պետք է հասկանալ բարոյական ու ազգասիրական մասնակցություն՝ համազգային խնդիրներին:

Ռ. ՄԱՀԱՐՅԱՆ

Արաբական երկրներին ջուր վաճառելու ծրագիրը հավանության է արժանացել

Սկիզբը էջ 1

Ծրագրի էությունն է Իրանի եւ Ադրբեջանի տարածքով թափվող Արաքսի ջուրը վաճառել արաբական երկրներին: Պարոն Աղամալյանը համաձայնեց, որ ծրագրի իրագործումը տարածաշրջանային քաղաքական բարդ իրավիճակներ կարող է ծնել, սակայն երկրի համար շահութաբեր վաճառք է, անհրաժեշտ է իրագործել: Տեղեկացրեց, որ թուրքական կողմը նույնպես Արաքսի ջուրը վաճառելու շահագրգռվածություն է ունեցել, եւ թուրքական մամուլը մեծ աղմուկ է բարձրացրել մեր ներկայացրած ծրագրի դեմ: Նրա ասելով, մի քանի միլրդ գումարի ներդրում պահանջող այս ծրագիրը, որի ներդնողներն էլ դեռեւս անհայտ են, մեծ շահույթներ է ապահովելու եւ առավելությունն էլ այն է, որ ներդրված գումարը կվերադարձվի 8-9 ամիսների ընթացքում: Պարոն Աղամալյանը հաստատեց, որ ծրագրին ծանոթ տվողը արաբական երկրների բանակցությունները չեն եղել: Արաբական աշխարհն ընդհանրապես կոչով դիմել է հանրությանը՝ ջրով օժանդակել իրեն: Ընդ որում, 1 լ ջրի դիմաց խոստանալով 1 լ նավթ: Նրա ասելով, վաճառքի համար նախատեսված ջուրը ոչինչով չէր կարող մեղմացնել հանրապետության ջրազուրկ տարածքների պահանջարկը, որովհետեւ այն, ըստ էության, մեզ համար կորուստ էր:

Քննարկումների արդյունքում Քաղաքական խորհուրդը հանգել է այն եզրակացության, որ բնակչության խնայբանկում եղած ավանդները պետության ներքին պարտքն են, եւ փոխհատուցելու ելքեր պետք է փնտրել: ՀՀ նախագահը համաձայնել է խորհրդի հետ եւ հանձնարարել համապատասխան հայեցակարգ մշակել: Սոցիալ-տնտեսական հանձնախումբը վերանայել է նաեւ առողջապահության արտոնությունների ցանկը եւ գտել, որ հակասություն կա արտոնություններից օգտվող երեխաների տարիքային սահմանման մեջ: Մասնավորապես երեխա է համարվում մինչեւ 18 տարեկանը, սակայն արտոնությունները վերաբերում են մինչեւ 7 տարեկան երեխաներին: «Անհրաժեշտ է վերացնել հակասությունները»: Պարոն Աղամալյանի ասելով, քիչ մտահոգող չէ հայկական ավիացիայի ներկայիս իրավիճակը: Նրա բնութագրմամբ, ավիացիայի համար պատուհաս է դարձել վարձակալված ինքնաթիռը, որն ակնկալվող շահույթը չապահովելուց բացի, լրացուցիչ խնդիրներ է ծնել: Հանձնախմբում լսվել է նաեւ Արմենտելի սակագների վերաբերյալ ջրու մասնագիտական զեկույց եւ հետեւությունն այն է, որ պայմանագիրը ոչ ժողովրդի, ոչ էլ պետության շահերից չի բխում, ենթակա է վերանայման: «Ռոբերտ Գրինի ներկայացրած փաստաթղթերը համոզում են, որ հսկայական խախտում կա», եւ նոր մրցույթ պետք է անցկացվի:

Հանձնախումբը քննության է առել նաեւ Հայաստանի տնտեսական զարգացման հայեցակարգը՝ հիմք ընդունելով ՀՅԴ ներկայացրած ծրագիրը, որն այնուհետեւ հավելվել է մի քանի այլ կուսակցությունների առաջարկներով: Ծրագիրը վերաբերում է սեփականաշնորհման ընթացքին եւ արտադրության զարգացմանը: Մեկ այլ ծրագրով ուշադրության է արժանացել սփյուռքի մեծահարուստ անհատներին ծրագրերում ընդգրկելու հարցը, որոնք շահագրգռված չեն իրենց ոչ մեծ ներդրումներն այս կամ այն կազմակերպության միջոցով հայրենիք բերելու: Նրանց հարցում կգործի պարտատոմսերի տարբերակը:

Պարոն Աղամալյանը տեղեկացրեց, որ խորհրդի կազմը մնում է անփոփոխ, չնայած տասնյակ կազմակերպություններ են դիմել մասնակցության համար, սակայն այդ հարցը դեռեւս չի քննարկվել: Հանձնախմբի նախագահը համաձայնեց լրագրողների հետ, որ կես տարվա ընթացքում երեք բարձրաստիճան պաշտոնյաների սպանությունը, անհամոզիչ բացատրություններով, իրոք մտահոգիչ է, եւ Քաղաքական խորհուրդը պատրաստվում է հարցը քննարկել ՀՀ նախագահի հետ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ սփյուռքահայ մամուլ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Ի՞նչ է պետք ՌԱԿ-ի միավորման համար

Վերոհիշյալ վերնագրի ներքո Բոստոնում հրատարակվող «Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթն իր հունվարի 23-ի համարի խմբագրականում անդրադարձել է Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը պառակտելու Բեյրութի հայտնի խմբակի փորձերին:

Իր ժողովրդավարական իդեալներով եւ ազատ ձեռներեցության սկզբունքներով ՌԱԿ-ը լավագույնս համապատասխանում էր հայրենիքում աչքի ընկնող քաղաքական դեր խաղալուն այն բանից հետո, երբ Հայաստանը հռչակեց իր անկախությունը եւ սկսեց ընթանալ ժողովրդավարություն տանող դժվարին ճանապարհով: Կազմակերպությունը հնարավորություն ուներ զարգանալու եւ հզոր մի ուժ դառնալու Արեւմուտքում, իսկ Միացյալ Նահանգներում հասարակության գիտակցությունը բարձրացնելու եւ օժանդակելու, որ ամրապնդի Հայաստանի իմիջն ու դիրքը մի շարք կարեւոր, բայց կնճռոտ հարցերում:

Հայաստանում կուսակցությունն իր գործունեությունը սկսեց փառավոր, սակայն շուտով անկում ապրեց իր նորաթուխ ներքին խլուրդների պատճառով, որոնց անփառունակ գործողությունները հովանավորեցին Երեւանի նախկին վարչակազմի անդամները, որոնք, չգիտես ինչու, երդվել էին քանդել սփյուռքը:

Հայաստանի զարգացումներն իրենց անմիջական ազդեցությունն ունեցան կազմակերպության վրա սփյուռքում՝ պատճառ դառնալով նրա տրոհմանը: Չընտրված կենտրոնական կոմիտեն, որը կազմվել էր Կիպրոսում փոխզիջման հիմունքներով, հիմնովին շահարկվեց քանի անձնական մտադրություններ ունեցող տարրերի կողմից, այն աստիճան, որ նրա անդամներն իրենց ամենակարող զգալով սկսեցին անօրինաբար կուսակցության շարքերից վտարել այնպիսի մարդկանց, որոնք անցած չորս տասնամյակների ընթացքում կազմակերպության քաղաքական եւ բարոյական դիմագիծն էին կերտել եւ բարձրացրել նրա հեղինակությունը:

Սակայն շարքայինների մեծամասնությունը համախմբվեց հին սերնդի ակնառու մտավորական առաջնորդ Հայկաշեն Ուզունյանի շուրջը եւ շարունակեց Հայաստանին եւ նրա կառույցներին պաշտպանելու ՌԱԿ-ի ավանդական քաղաքականությունը:

Բեյրութի խմբակը, որը հավակնում էր լինել «օրինական կենտրոնական վարչություն», գործեց մի շարք կործանարար սխալներ, որոնք էլ ավելի մեկուսացրին խմբին ինչպես կուսակցության անդամներից, այնպես էլ հասարակությունից: Առաջին հերթին խումբն արդարացրեց կալիֆոռնիաբնակ այն անդամներին, որոնք պատասխանատու էին Լոս Անջելեսում կազմակերպության միլիոններ արժեցող ներդրումային սեփականության անհետացման համար: Ապա նեցուկ կանգնեց Հայաստանում մի հեղինակազրկված պատեհապաշտի, որը նախագահական թեկնածու առաջադրվեց ընդդեմ Ռոբերտ Քոչարյանի: Վիգեն Խաչատրյան անունով այդ թեկնածուն ընտրության վերջնական արդյունքում ստացավ քվեների 0,28 տոկոսը, որը միաժամանակ այն մարդկանց քաղաքական հասունության չափանիշն էր, ովքեր առնչվել էին այդ տարաբախտ թեկնածուի հետ: Բեյրութի խմբի աղետաբեր քաղաքականությունը Հայաստանում զուգորդվում էր նաեւ Միացյալ Նահանգների արեւելյան ափի մի շարք դեղին լրագրողների հետ նրա ունեցած համագործակցությամբ:

Բոլոր այդ անխոհեմ գործողությունները մեկուսացրին Բեյրութի այդ խմբին, որը հետզհետե կորցրեց ամեն հարգանք ու վստահություն իր նկատմամբ: Ուստի բնական էր, որ Հայաստանի ներկա կառավարությունն ամբողջովին արհամարհեց այդ խմբակցությանը, որը Վիգեն Խաչատրյանի նման մի ոչնչության հետ էր գործակցել:

Փոխանակ զգաստանալու եւ խորհրդածելու Հայաստանում արհամարհված եւ սփյուռքում մեկուսացված լինելու պատճառների մասին, Բեյրութի խումբը դեռեւս իր հսկողության տակ գտնվող երկու թերթերում համընդհանուր արշավ է սկսել Հայաստանի, հայկական կառավարության եւ Նախագահի դեմ:

Այդ խմբի ավելի սթափ մտածողները, սակայն, գիտակցում են, որ նման պատեհապաշտական գործողությունները կարող են միայն աղետաբեր վախճանի հասցնել կազմակերպությանը: Այդ իսկ մտահոգությամբ նրանք վերջերս Հունաստանում գումարված համագումարի ընթացքում (որին որոշ շրջաններ մասամբ են մասնակցել) դեռեւս հավատարիմ մնալով Բեյրութի խմբին, միավորվելու կոչ են արել կուսակցությանը:

Սա, անշուշտ, խիստ հուսադրող եւ ողջունելի քայլ է, որը քաջալերանքի է արժանանում կազմակերպության իսկական ղեկավարության կողմից: Սակայն մերձեցումն ու դրան հետեւող միությունն իրականություն չեն կարող դառնալ մինչեւ չդադարի Հայաստանի դեմ ծավալված անխոհեմ քննադատությունների արշավը:

Ներքին միասնությունը վերականգնելու համար նաեւ պատասխանատվության զգացումը պետք է վերականգնվի այնտեղ, եւ մարդիկ, ովքեր կազմակերպության ունեցվածքն են թալանել, պետք է հաշվետու լինեն եւ դատապարտվեն:

Այն ենթադրությունը, որ գոյություն ունեն «օրինական կենտրոնական վարչություն» եւ «վտարված առաջնորդներ», դեռեւս մնում է մտացածին: Դժբախտաբար կազմակերպությունը մասնատված է: Բայց եթե սթափ մտածողների թիվը գերակշռի, երկու կողմերը կարող են միավորվել եւ վերացնելով հասցված վնասները դարձյալ քայլել ՌԱԿ-ի հիմնադիր հայրերի գծած ուղիով:

Սպասենք եւ տեսնենք, թե առողջ դատողությունը երբ է հաղթանակելու:

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ

Օպերայի եւ բալետի հյուրախաղերն ԱՄՆ-ում

Անհրաժեշտ է խուսափել նման սկանդալային իրավիճակներից

«Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի խմբագիր եւ հրատարակիչ Հարութ Սասունյանն այս անգամ անդրադառնում է Հայաստանի օպերայի եւ բալետի մեծ աղմուկ հանած լոսանջելեսյան հյուրախաղերին:

Վերջին երկու շաբաթվա ընթացքում Հայաստանի օպերայի եւ բալետի ազգային խմբի հյուրախաղերը դարձել են խոսակցության ամենահրատապ նյութը Լոս Անջելեսում:

Մի շարք հայկական թերթեր եւ հեռուստածրագրեր ենթադրյալ հաղորդումներ հրապարակեցին կազմակերպչի սնանկացման, անհետացման, ոստիկանական միջամտության, քաղաքական ապաստանի խնդրանքների, օպերայի պաշտոնաստար անձանց կաշառակերության եւ ոչ մասնագետներին խմբի կազմում Մ. Նահանգներ բերելու մասին:

Օտարալեզու մամուլը, մյուս կողմից, երեք զույգ տեղեկատվական հոդվածներ հրապարակեց գործին առնչվող տարբեր կողմերի հարցազրույցներից հետո: The Glendale News-Press-ը առաջին էջի վրա երկու հոդված տպագրեց: Նրանցից մեկում նույնիսկ բարյացակամ վերաբերմունք էր դրսեւորվում օժանդակելու խմբին: Թերթը հարցազրույց էր անցկացրել կազմակերպիչ Գրիգոր Պետրոսյանի հետ, որը պնդել էր, թե 70 հազար դոլարի կորուստ է ունեցել: Ծախսել էր 265 հազար եւ Shrine Auditorium-ի ներկայացման տոմսերից ստացել 180 հազար դոլար, իր ծախսերում նա ներառել էր «Շրայն» համերգասրահի վարձը՝ 74 հազար, հյուրանոցային համարների ծախսը՝ 49 հազար, գովազդի ծախսը՝ 15 հազար, եւ տրանսպորտային միջոցների, ինչպես նաեւ սննդի ծախսերը: Պետրոսյանը, որը ցարդ անհայտ Գլենդելի հայկական ազգային մշակույթի եւ սպորտի հիմնադրամի նախագահն է, բավական ազնվորեն խոստովանել է. «Դա իմ մեղքն է, ես ոչ ոքի չեմ մեղադրում»: Երբ 6300 տեղանոց համերգասրահի ներկայացման համար 5 հազար տոմս ծախվեր 3800-ի փոխարեն, նշել է նա, բոլոր հաշիվներն էլ կփակվեին: «Լոս Անջելես թայմս» թերթը նշել է ոստիկանության ու պետքարտուղարության կողմից հարցի ուսումնասիրման մասին:

Անկախ այս հաղորդումներից, հայերից շատերն իրենց սիրտը, բնակարաններն ու դրամապանակները բացեցին օգնելու խմբի անդամներին: Տեղական հայկական ռեստորաններն անվճար սննդով սպասարկեցին նրանց: Կազմակերպվեց 3-ժամյա տելեթոն-հանգանակություն:

Համայնքի անդամներն այս բոլորն արեցին խառը զգացումների մթնոլորտում, քանի որ զգում էին, որ իրենց արարքով անուղղակիորեն հովանավորում են կազմակերպչին, որը այս ամբողջ ֆարսի պատասխանատուն է:

Ցավոք, առաջին անգամը չէ, որ մշակութային մի խումբ Հայաստանից հրավիրվում է Մ. Նահանգներ եւ բարձիթողի վիճակում թողնվում այստեղ: Երբեմն էլ մի քանի խմբեր միաժամանակ են ժամանում՝ խոչընդոտելով մեկը մյուսին (տոմսերի վաճառքի առումով) եւ զրկելով միմյանց անհրաժեշտ եկամուտ ապահովելուց:

Որոշ մարդիկ մեղադրում են մշակույթի, երիտասարդության ու սպորտի նախարարությանը նման խմբերին ԱՄՆ գալու թույլտվություն տալու համար՝ մոռանալով, որ երկրից դուրս գալու խորհրդային խիստ վերահսկողության ժամանակներն անցել են: Մարդիկ ազատ են անելու, ինչ կամենում են եւ կրելու իրենց արարքների հետեւանքները: Սակայն անհրաժեշտ է հայկական մշակութային խմբերին զգուշացնել, որ որեւէ արտասահմանյան շրջագայություն մեկնելուց առաջ նրանք անպայման պետք է կշռադատեն արտասահմանյան կազմակերպչի ֆինանսական կարողությունները: Նման սկանդալներից խուսափելու համար նպատակահարմար կլիներ մշակութային փոխանակումների այս հարցը մտցնել առաջիկայում կայանալիք սփյուռք-հայրենիք համագումարի օրակարգում:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Արմենտելի քայլերն՝ Արցախում

1998 թ. օգոստոսից սկսած, երբ ԼՂՀ կառավարության համապատասխան որոշմամբ հանրապետության բոլոր պետձեռնարկությունները սկսեցին վերակազմավորվել պետական փակ բաժնետիրական ընկերությունների, «Արցախկապը» եւս նոր կարգավիճակ ձեռք բերեց: Այսօր արդեն կապի համակարգում գործում են շրջանային 5 եւ քաղաքային 3 փակ բաժնետիրական ընկերություններ, որոնք ապահովում են Արցախի կապի ծառայությունները: Պատերազմական ժամանակաշրջանում խաթարված հեռախոսագծերի ու կայանների վերականգնման ուղղությամբ անցած ժամանակաշրջանում բավականին աշխատանք է կատարվել: Ինչպես տեղեկացրեց «Արցախկապ» ՊՓԲԸ գլխավոր տնօրեն Ռոբերտ Մկրտչյանը, բոլոր շրջաններում ավտոմատ հեռախոսակայանները սկսել են կրկին գործարկվել: Հին հեռախոսահամարների վերականգնմանը զուգընթաց տեղադրվում են նաեւ նոր համարներ: Այսօրվա դրությամբ հանրապետության շրջկենտրոններում մոնտաժվել են 5000 հեռախոսահամար ընդգրկող կայանային սարքավորումներ: Անհամեմատ վատ է կապը գյուղական բնակավայրերի հետ: Դա, գլխավոր տնօրենի խոսքերով, պատճառաբանվում է վերաբնակեցմամբ: Այս առումով, վիճակն առավել աննախանձելի է Մարտակերտի շրջանում:

Խնդիրն ավելի է բարդանում ֆինանսների սղության պայմաններում: «Արցախկապը» 1999 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ 47278600 դրամ դեբիտորական պարտք ունի, որի մեջ են մտնում հեռահավաք կապի ուղիների, միջազգային հեռախոսահամարներով կայացած խոսակցություններից եւ այլ ծառայություններից գոյացած պարտքերը: Կարելի է ենթադրել, որ պարտքերի լրիվ մարման տրամաբանական ծելը մատուցված ծառայությունների դիմաց գանձվող վարձավճարներն են: Գործնականում, սակայն, դա այնքան էլ իրատեսական չէ: «Արցախկապ» ՊՓԲԸ-ի ստացած տարեկան 100 մլն եկամուտը ծախսերի շրջանակներում բնավ չի տեղավորվում ծախսերի մեծության պատճառով: Ավելացնենք, որ ավտոմատ հեռախոսակայանների կեսից ավելին մաշված են, եւ եթե առաջիկա 2 տարում դրանք նորերով չփոխարինվեն, ապա «Արցախկապը» կընկնի անելանելի վիճակի մեջ:

Տեխնիկական վերազինման հարցում գլխավոր տնօրենը հույսերը կապում է ներդրումների հետ: Ներդնողներ գտնելու քայլեր արվում են, սակայն, ինչպես տեղեկացրեց Ռ. Մկրտչյանը, դեռ վաղ է խոսել գործնական արդյունքների մասին:

Ի՞նչ գնահաշվարկով են որոշվել հեռախոսավարձի սակագները: Այս հարցին Ռ. Մկրտչյանը պատասխանեց.

– Ներհանրապետական սակագները գնահատվարկել ենք ինքներս, որը համաձայնեցվել է ԼՂՀ կառավարության հետ: Գնայափերը հետեւյալն են՝ քաղաքացիներից գանձվող ամենամսյա հեռախոսավարձը կազմել է 840 դրամ, բյուջետային հիմնարկներինը՝ 1200 դրամ, տնտեսվարական ձեռնարկություններինը՝ 2400 դրամ: Իսկ այն, ինչ կապված է Արմենտելի սակագների հետ, էական փոփոխության չի ենթարկվել, նույնն է, ինչ Հայաստանի Հանրապետությունում:

Արմենտելի շուրջ բորբոքված կրքերը Արցախում աղմկալի արձագանքներ չեն գտել: Այժմ «Արցախկապ» ՊՓԲԸ-ն ձեռնամուխ է եղել շահեկան նոր քայլերի: Հունվար ամսում «Արմենիա տելեֆոն կոմպանի» համատեղ ձեռնարկության հետ պայմանագիր է մշակվել, ըստ որի ՀՀ «Հեռախոսակապի օպերատորը», ի դեմս գլխավոր տնօրեն պարոն Ն. Ոսկերչյանի, պատրաստակամություն է ստանձնում համագործակցել «Արցախկապի» հետ՝ ԼՂՀ-ում հեռահար կապի ծառայությունների մատուցման բնագավառում: Համաձայն այդ պայմանագրի, «Հեռախոսակապի օպերատորը» վարձակալական հիմունքներով պատվիրատուին (տվյալ դեպքում՝ «Արցախկապ» ՊՓԲԸ-ին) կտրամադրի ՀՀ հեռահար կապի միջոցներ (տեղական ցանցերի հեռախոսահամարներ եւ կապուղիներ): Դա հնարավորություն կտա Արցախի հեռախոսային ցանցի բաժանորդներին ավտոմատ մուտք ունենալ ԱՊՀ եւ հեռավոր արտասահմանյան երկրներ:

Եվ ամենագլխավորը, պայմանագիրը հնարավորություններ կընձեռի մինչեւ 2001 թ. հունիսի 30-ը համամասնորեն մարելու «Արցախկապի» դեբիտորական պարտքերը:

Թեեւ սույն պայմանագիրը «Հեռախոսակապի օպերատորի» ղեկավարության կողմից դեռեւս չի ստորագրվել («Արցախկապ» ՊՓԲԸ-ի տնօրենի ստորագրությունը հունվար ամսից է առկա), այնուհանդերձ, Ռ. Մկրտչյանը լավատեսորեն է տրամադրված: Նրա տեսանկյունով՝ պայմանագիրը չեղյալ համարելու հիմքեր չկան, ծանավանդ որ «Արմենիա տելեֆոն կոմպանին» արցախցի կապայինների փրկության ափն է դարձել:

Այդպե՞ս է, թե՞ ոչ՝ ցույց կտա ժամանակը: Իսկ այդ ժամանակը, թվում է, հեռու չէ:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Միջազգային

Այսօր, փետրվարի 11-ին Իրանում տոնում են Իսլամական հեղափոխության 20-րդ տարելիցը: Հեղափոխություն, հանուն որի զոհվեցին ավելի քան 60 հազար մարդ, վիրավորվեցին 100 հազարը, եւ երկրին հասցվեց միլիարդավոր դոլարի նյութական վնաս, տապալվեց Իրանում 2500-ամյա պատմություն ունեցող միապետական վարչակարգը, հիմնադրվեց աշխարհում առաջին կրոնապետությունը: Հեղափոխություն, որն իր խորությամբ ու ծավալով գնահատվում է որպես աշխարհում ամենամեծ հեղափոխություններն աստիճանաբար սահմանափակվեցին:

Ստեղծված նման իրավիճակում 1997 թվականին նախագահական ընտրություններին նախագահի Մոհամմեդ Խաթամին իր նախընտրական ծրագրում, շեշտը դնելով սահմանադրությամբ ամրագրված ազատությունների վերականգնման, իրավական հասարակության ստեղծման վրա, կարողացավ իրանցիներին կրկին համախմբել այդ գաղափարների շուրջ: Իսկ 1997 թ. մայիսի 23-ին զարմանալի միասնականությամբ վերջիններս ընտրելով Խաթամիին, նրան հիրավի դարձրին գային հարաբերություններում: Թեեւ այդ անկախության համար Իրանը բավականին թանկ է վճարել ու վճարում է:

Հեղափոխության հաղթանակից շուրջ մեկ ու կես ամիս հետո 1979 թ. մարտի 30-ին Իրանում կայացավ հանրաքվե՝ նոր վարչակարգ հաստատելու նպատակով: Հեղափոխության մասնակից ուժերը երկրի պետական կարգը որոշելու առնչությամբ հանրաքվեի համար առաջարկեցին իրենց տարբերակները՝ հանրապետություն, ժողովրդավարական հանրապետություն, իսլամական ժողովրդավարական հանրա-

Իրանի Իսլամական Հանրապետությունը 20 տարեկան է

Իրանը դառնալո՞ւ է նոր արեւելյան տիպի ժողովրդավարական պետություն

նը Ֆրանսիական եւ Հոկտեմբերյան հեղափոխություններից հետո: Այս առնչությամբ թերեւս հատկանշական է 1972-76 թթ. Թեհրանում ԱՄՆ դեսպանատան զինվորական, փաստական խորհրդական, այնուհետեւ պետքարտուղարությունում Իրանի բաժնի պատասխանատու Հենրի Փրեյդի կարծիքը, որը մշտապես հետամուտ է եղել իրանյան զարգացումներին: 1999 թ. փետրվարի 1-ին վերջինս մի հարցազրույցում անդրադառնալով հեղափոխության օրերին, ընդգծել է. «Զարմանալի էր հեղափոխության մասնակիցների խիստ կարգապահությունը, նրանց հավատը: Թերեւս աշխարհը երբեւէ ականատես չէր եղել պետության դեմ հանրության ուղղակի եւ կազմակերպված ցասումի նման դրսեւորման: Աշխարհի մյուս խոշոր հեղափոխությունները, այդ թվում Հոկտեմբերյան, Չինական, թերեւս նաեւ Ֆրանսիական հեղափոխությունները իրագործվել են սահմանափակ խմբերի կողմից եւ շատ ավելի նման էին հեղաշրջումների: Մինչդեռ Իրանի հեղափոխությունը բնույթով լիովին համաժողովրդական էր»: Հենրի Փրեյդ ականատեսի նման գնահատականի ճշմարտացիությունը կասկածի տեղիք չի տալիս: Իսկ ժողովրդական այդօրինակ պոռթկումը տնտեսական որոշ դրդապատճառներից զատ, գլխավորապես պայմանավորված էր. ա) շահի վարչակարգի կողմից իրանցիների ազգային ու կրոնական սկզբունքների ոտնահարման եւ իսլամական սկզբունքներին ու ժողովրդի ավանդական արժեքներին հակասող տեսակետների պարտադրումով: բ) Տասնամյակներ շարունակ Իրանի ժողովրդի ընդերքում, նրա մտավորական ու կրոնական գործիչների շրջանում հասունացած գաղափարով տապալել միապետական բռնապետությունը եւ հաստատել ժողովրդավարական իշխանություն, որը կծառայի ողջ ժողովրդի շահերին: գ) Մուհամմեդ Ռեզա շահի կողմից անխտիր փաստական բոլոր ուժերի դեմ գործադրվող ճնշմամբ ու այլախոհական ամենաանշան դրսեւորման նկատմամբ խիստ անհանդուրժողականության ցուցաբերումով:

Ազատություն, անկախություն եւ իսլամական հանրապետություն, ահա հեղափոխականների, իմա՝ իրանցիների գերակշիռ մեծամասնության գլխավոր կարգախոսները: Վերջիններս ազատություն կարգախոսի ներքո նպատակամղված էին երկրում իրականություն դարձնել խոսքի, մամուլի, հավաքների, փաստական կուսակցությունների ու կազմակերպությունների գործունեության ազատությունը: Նպատակ, որը հեղափոխության հաղթանակից հետո վերածվելով իրականության, ամրագրվեց նաեւ սահմանադրությամբ. սակայն հետագայում ծնված բերված ազատություն-

ազգընտրիր նախագահ: Նախագահն էլ իր հերթին գործի դնելով իշխանության իր սահմանափակ լծակները, քանի չի խնայում կյանքի կոչել տված խոստումները, դժվարին պայքարի մեջ մտնելով՝ լուրջ ծառայություններ է արձանագրել: Այդ թվում խոսքի, մամուլի, հավաքների ազատության, ինչպես նաեւ փաստական գործունեության, կուսակցությունների օրինականացման ոլորտներում: Թեեւ իսլամական համակարգի շրջանակներում, բայց եւ այնպես ծավալվել եւ գրանցվել ու գործունեություն են ծավալում մի շարք կուսակցություններ ու փաստական կազմակերպություններ: Նախագահին հաջողվեց նաեւ 20 տարվա ընթացքում անցկացնել առաջին տեղական խորհուրդների ընտրություններ, որոնք ժողովրդավարական կարեւոր կառույցներ են:

Ահա թե ինչու Խաթամիի ընտրությունը գնահատվում է ԻԻՀ-ի պատմության մեջ որպես նոր փուլ: Այս առնչությամբ հատկանշական է, որ արեւմտյան փաստագետներից շատերը, հաշվի առնելով 20 տարվա ընթացքում ԻԻՀ-ի հասարակական ոլորտի ծավալումները, որոնք բնութագրվում են իբրեւ ժողովրդավարության հիմնարար տարրեր, չեն բացառում, որ Իրանը վերածվի նոր արեւելյան տիպի ժողովրդավարական երկրի: Ինչ վերաբերում է նշված ոլորտի ծավալումներին, որը առանձին թեմա է, ապա դրանց առկայության մասին խոստովանում են ԻԻՀ-ի ամենախիստ հակառակորդներն անգամ, շեշտելով, որ դրանք հեղափոխության չծրագրված անցանկալի արդյունքներն են:

Խոսելով անկախության հարցի շուրջ, հարկ է նշել, որ ի սկզբանե որդեգրելով «Ոչ արեւելյան, ոչ արեւմտյան» փաստականություն, Իրանը ձգտեց երկբեւեռ աշխարհակարգում պահպանել իր անկախությունը, ինչը նրան անշուշտ հաջողվեց եւ առ այսօր պահպանվում է: Հանգամանք, որն Իրանին դարձրեց կարեւոր գործոն միջազ-

պետություն եւ այլն:

Սակայն այս դեպքում եւս հեղափոխության առաջնորդ էմամ Խոմեյնին հանդես բերեց խիստ վճռականություն եւ հայտարարեց. «Իսլամական Հանրապետություն եւ ոչ մի բառ ավելի կամ պակաս»: Հանրաքվեին մասնակցեց 22 միլիոն 800 հազար մարդ, այսինքն քվեարկելու իրավունք ունեցողների 98 տոկոսը: Իսլամական Հանրապետության կողմ էր քվեարկության մասնակիցների 98,2 տոկոսը: Այլ կերպ ասած, Իրանի ժողովուրդը միահամուռ համաձայնեց ԻԻՀ-ի հիմնադրմանը, որը հայտարարվեց ապրիլի 1-ին:

Անդրադառնալով ԻԻՀ-ի 20-ամյա պատմության ընթացքում տնտեսական ոլորտում տեղի ունեցած փոփոխություններին, հարկ է նշել, որ ԻԻՀ-ի հիմնադրման առաջին տասնամյակում Իրանում արձանագրվեց ազգային համախառն արտադրանքի կտրուկ անկում, ինչի պատճառներն էին. ա) երկրին պարտադրված Իրան-իրաքյան 8-ամյա պատերազմը, որը Իրանին պատճառեց 100 հազար մարդկային զոհ եւ 500 միլիարդից 1 տրիլիոն դոլարի նյութական վնաս, բ) տնտեսությունը պետության ձեռքում կենտրոնացնելու տնտեսավարման եղանակի կիրառումը, գ) երկրից կապիտալի արտահոսքը:

Երկրի տնտեսական առաջընթացի հարցը օրակարգային դարձավ 90-ական թթ., երբ «տնտեսական հավասարակշռություն» ռազմավարության շրջանակներում կյանքի կոչվեցին «հասարակական-տնտեսական եւ մշակույթի զարգացման» երկու հնգամյա ծրագրեր, որոնք իրագործվեցին ներքին եւ արտաքին զգալի խոչընդոտների առկայությամբ՝ օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունների միջեւ լուրջ տարաձայնությունների եւ արտաքին ճնշումների ու տնտեսական սահմանափակումների պայմաններում: Հանգամանքներ, որոնք մեղմ ասած, խափանեցին հիշյալ ծրագրերի իրագործումը: Այսուհանդերձ, Իրանի տնտեսական ծավալումները մինչեւ 1998 թ. (մինչեւ միջազգային շուկայում նավթի գների անկումը) ակնառու էին: Ազգային համախառն արտադրանքի արդյունքում 6-7 տոկոս աճ արձանագրվեց, առողջապահության, անգրագիտության վերացման, գյուղատնտեսական, բնակչության աճի կրճատման եւ էներգետիկայի ոլորտներում Իրանը բարձր ցուցանիշների հասավ: Բացի այդ, խոշոր ներդրումներ են կատարվել նաեւ նավթարդյունաբերության, նավթաքիմիայի եւ հիմքային արդյունաբերության այլ ճյուղերում, ինչպիսին է պողպատի արտադրությունը: Սակայն այսօր միջազգային շուկայում նավթի գների անկումը շարունակվում է, ինչի հետեւանքով Իրանը հայտնվել է տնտեսական գերծանր վիճակում:

ԷՄՄԱ ԲԵԳԻՐՋԱՆՅԱՆ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ

Հայոց եկեղեցու ներկայացուցիչները մասնակցեցին «Սինդեսմոս»-ի 7-րդ խորհրդակցությանը

Այս տարվա հունվարին Սանկտ Պետերբուրգի Հոգեւոր ակադեմիայում տեղի ունեցավ ուղղափառ եկեղեցիների «Սինդեսմոս» միջազգային երիտասարդական կազմակերպության ուղղափառ աստվածաբանական դպրոցների 7-րդ խորհրդակցությունը:

«Սինդեսմոս»-ը /հունարեն՝ միություն/ գործում է 70-ական թվականներից եւ նպատակ ունի միավորել ուղղափառ եկեղեցիների երիտասարդ հոգեւորականներին եւ աշխարհականներին, կապեր հաստատել աստվածաբանական դպրոցների միջեւ, նպաստել նրանց միջեւ փորձի եւ գիտելիքների փոխանակմանը:

«Սինդեսմոս»-ի հերթական խորհրդակցությունը նվիրված էր հոգեւոր կրթության բարելավման խնդիրներին: Խորհրդակցությանը մասնակցում էին 50 երկրներից ժամանած շուրջ 100 պատգամավորներ: Քրիստոնյա արեւելքում աստվածաբանական կրթության, ինչպես նաեւ երիտասարդության հոգեւոր դաստիարակության գործում նրա դերի մասին զեկույցներով հանդես եկան ռուս, հույն, ֆինն եւ այլ ուղղափառ եկեղեցիների ներկայացուցիչներ:

Խորհրդակցությանն առաջին անգամ մասնակցում էին նաեւ Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու ներկայացուցիչները՝ Գեւորգյան հոգեւոր ճեմարանի շրջանավարտներ Սամվել սրկ. Ավետիսյանը եւ Արթուր սրկ. Հայրապետյանը:

Մասնակցության արդյունքում անմիջական կապեր հաստատվեցին հայ եւ ռուս ուղղափառ եկեղեցիների ներկայացուցիչների միջեւ: Ձեռք բերված նախնական պայմանավորվածությամբ Մոսկվայի ս. Գրային աստվածաբանական ինստիտուտում վերապատրաստման եռամյա կուրսեր կարող են անցնել հայ եկեղեցու հոգեւոր ուսուցիչներն ու խանակաները, ինստիտուտը հայ եկեղեցուն պատրաստ է տրամադրել նաեւ համապատասխան հոգեւոր գրականություն:

Հ. Մ.

Հարավսլավիան «ոչ մի պայմանով» չի համաձայնի օտարերկրյա զինված ուժերի ներկայությանը

ԲԵԼԳՐԱԴ, 10 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հարավսլավիան «ոչ մի պայմանով» չի համաձայնի Կոսովոյի վերաբերյալ համաձայնագրերի կատարման ապահովման համար օտարերկրյա զինված ուժերի ներկայությանը իր տարածքում: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այդ մասին երեկ հայտարարել է Հարավսլավիայի արտգործնախարարության ղեկավար Ժիվադին Յովանովիչը այսօր Բելգրադում ընթացող Յունաստանի արտգործնախարար Թեոդորոս Պանգալոսի հետ վարած բանակցություններում:

«Խաղաղ կարգավորման մեր եղանակը բացառում է որեւէ ուժի գործադրումը կամ դրա օգտագործման սպառնալիքը որեւէ պատրվակով: Դա կարող է ապակայունացման եւ անարեկլնության խրախուսման գործոն դառնալ», նշել է Յովանովիչը:

Նրա կարծիքով, Կոսովոյի հիմնախնդրի կարգավորման շուրջ Ռամբույեում կայացած բանակցությունների հաջողության հիմքը «Կոսովոյի բոլոր ազգությունների ու ազգային համայնքների հավասարության լիակատար հարգումն է, ինչպես նաեւ եվրոպական ու միջազգային այն բարձր սանդղակների հարգումը, որոնք վերաբերում են մարդու եւ ազգային փոքրամասնությունների իրավունքներին»:

«Թալիբանի» ղեկավարությունը բեն Լադենին չի վտարի Աֆղանստանից

ԱԲՈՒ ԴԱԲԻ, 10 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Աֆղանստանի «Թալիբան» իսլամական շարժման ղեկավարությունը հայտարարել է, որ սաուդյան այլախոհ Ուսամա բեն Լադենը կարող է իր կամքով հեռանալ Աֆղանստանից, սակայն նրան ոչ ոք բռնի չի վտարի երկրից: Ըստ այսօր այստեղ ստացված տեղեկությունների, այդ որոշումն ընդունվել է թալիբների կողմից բեն Լադենին հանձնելու Միացյալ Նահանգների վերջին խնդրանքից հետո, որին ԱՄՆ-ը համարում է վտանգավոր միջազգային ահաբեկիչ: «Ուսամա բեն Լադենը, եթե ուզում է, կարող է հեռանալ Աֆղանստանից, եւ մենք չենք առարկի: Բայց մենք երբեք նրան բռնի չենք վտարի երկրից», նշել է թալիբների ներկայացուցիչ Աբդուլ Մուտթավաքիլը: Նրա ասելով, թալիբները դեռեւս բեն Լադենի ահաբեկչական գործունեությունը հաստատող ապացույցների են սպասում:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Նոր կառավարությունը չեղյալ է համարում 280 մլն դոլարի սեփականաշնորհման պայմանագիրը

Տնտեսական ոլորտի իր առաջին խոշոր քննարկման ընթացքում, Թուրքիայի նորանշանակ ծախսակողմյան փոքրամասնական կառավարությունը չեղյալ է համարել 280 մլն դոլարի պայմանագիրը, որով Բրիտիշ Ամերիկըն տոբակո (ԲԱՏ) ընկերությանն էր սեփականաշնորհվել երկրի ծխախոտի պետական արտադրությունը:

Արձագանքելով սեփականաշնորհման դեմ անցյալում եղած ընդդիմությանը, արդյունաբերության նախարար Մեթին Սահինն ասել է, որ ԲԱՏ-ին 52 տոկոսի մենաշնորհային իրավունք տված վաճառքը չէր համապատասխանում Թուրքիայի շահերին: Այս մասին է գրում լրագրող Ջեյմս Դորսին ամերիկյան հայտնի «Ուոլ սթրիթ ջոռնըլ» թերթի փետրվարի 4-ի համարում, ավելացնելով, որ կառավարության այս քայլը սառեցնելու է խորհրդարանում նախորդ կառավարության կողմից արված առաջարկները, որոնցով ալկոհոլային արտադրանքների մենաշնորհը վերցվում էր Թեգելից եւ փոխարենը ծխախոտի արտադրության զարգացմանը ուղղվում: «Ծխախոտ արտադրող արտասահմանյան ընկերությունները շահագրգռված են բաժին ունենալու մեր տեղական արտադրության մեջ, սակայն մենք համարում ենք, որ դա ի վնաս արտադրողին է լինելու: Դրա համար էլ մենք դադարեցրինք մինչեւ օրս այդ ուղղությամբ արված բոլոր քայլերը: «Մեր իշխանության օրոք մոնոպոլիայի ոչ մի սեփականաշնորհում չի լինելու», ասել է Սահինը: Ընկերության բաժնետոմսերը վաճառելու փոխարեն նախարարը խոստացել է, որ «կառավարությունը կաշխատի Թեգելի ղեկավարությունը դարձնել ինքնավար», փակելով նրա պարտքը գանձարանին:

ԲԱՏ-ի խոսնակ Մայք Պրիդոն խոստովանել է, որ կառավարության որոշումը անակնկալ չի եղել իրենց համար: Բանակցություններում անհաջող շրջադարձը սկսվել է դեռեւս անցյալ օգոստոսին: «Հատուկ մանդատներ չունեցող կառավարությունները չպետք է քայլեր ձեռնարկեն քաղաքականապես զգայուն օբյեկտների սեփականաշնորհման հարցերում», նշել է նա:

Մի տարի առաջ ներկայացված ԲԱՏ-Թեգել պայմանագիրը նախատեսում էր ստեղծել բաժնետիրական մի ընկերություն, որտեղ ԲԱՏ-ը ունենալու էր 52 տոկոսի իրավունք: ԲԱՏ-ը նաեւ 100 մլն դոլար էր վճարելու տեղական ապրանքանիշով երկու տեսակի ծխախոտ արտադրելու իրավունք ձեռք բերելու եւ դրա համար օգտագործելու Թեգելի արտադրամասերից մեկը: Պայմանագիրը ի սկզբանե արժանացել էր ինչպես Թեգելի, այնպես էլ արհեստակցական միությունների աշխատողների եւ ծխախոտ արդյունաբերողների ընդդիմությանը:

Հ. Օ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մշակույթի ապազգայնացումը ֆինանսական խնդիր չէ

Մշակույթը նախ եւ առաջ հոգու կուլտուրա է, ոգեղեն պահանջ, ժողովրդի ավանդույթներին հարազատ մնալու ազգային արժանապատվություն: Մշակույթը ճաշակ է եւ քաղաքակիրթ մարդու քաղաքակիրթ ապրելակերպ: Ով չունի այդ՝ չի էլ ունենա փող: Մշակույթի համար:

Հայաստանի պաշտպանության նախարարն իր վերջին ելույթներից մեկում ասաց. «...Ես ուրախ եմ նաեւ Հայաստանի հայացման համար»:

Այն ամբիոնում, ուր կանգնած էր պաշտպանության նախարարը, ես մտովի մի պահ պատկերացրի... հայ մշակույթի մեր այսօրվա անդաստանը: Եվ ցավով վավերացրի. նա իր բոլոր ճյուղերով, ինչպես եւ նրա ներկայացուցիչներս չենք կարող ասել նույնը, էլ ուր մնաց ուրախանանք մեր բնագավառի հայացման համար:

Իսկ մի՞թե մշակույթը Հայաստան երկրի մաս չի կազմում: Եթե ոչ, ապա, իրոք, ողբալի է նրա ամենամոտիկ գալիքն իսկ: Եթե այո՝ ապա ինչո՞ւ այդ մշակույթը, որ դարեր ի վեր ազգապահպան ամենաանսասան գոյապահպանն է եղել, այսօր չի մասնակցում այդ հայացմանը: Եվ կամ ինչո՞ւ հայացման ընթացքն այդպես մանկամտորեն եւ ոչ հեռատեսորեն շրջանցում է մեր արդի հայ մշակույթը:

Ո՞ւմ հարցնենք: Գուցե հենց մշակույթի նախարարին: Արդեն հարցրել են: «Անիմաստ հարց է» համարել: Եվ տվել է միակ հնարավոր (իր համար) պատասխանը, որում ազգայինի (ազգայինն էլ հայացման հոմանիշն է անշուշտ) մասին իր պատկերացումը լծորդել է քրդի քոչարի եւ Ակսել Բակունցի (ոչ գրողի) «Ձագ» քոլեջի միջեւ եղած տարածքում: Ճիշտ այսպես. «Իմ ասածը այն չէ, որ քրդի քոչարով էլի շարունակենք համերգներ տալ (չեմ մտաբերում, թե այդ ե՞րբ է հայը քրդի քոչարի կրել «կյանքում եւ արվեստում» - Թ.Հ.): Դա ազգային չէ (ո՞ւմ համար. հայի՞, թե՞ քրդի- Թ. Հ.): Իմ հնարավորության սահմաններում ես մեծ օգնություն եմ ցուցաբերում «Ձագ» քոլեջին եւ գտնում եմ, որ շատ կարեւոր է Ակսել Բակունցի այդ քոլեջը» («Առավոտ», 11.08. 1998):

Մշակույթի նախարարի ազգայինի մասին պատկերացումների արգասիքներից մեկը այն է, որ նախարարը համոզված է, թե հայ ժամանակակից կոմպոզիտորները միմյանցից տարբերվում են լոկ նրանով, որ նրանցից մեկը ֆրանսիական իմպրեսիոնիստ Կլոդ Դեբյուսին է, մյուսը՝ ավստրիացի ավանգարդիստ Առնոլդ Շյոնբերգը, երրորդն էլ հռչակավոր հնդիկ Ռավի Շանկարն է (նույն տեղում): Ու քանի որ ուրիշ առանձնահատկություն (միմյանցից եւ ուրիշներից) եւ աչքի ընկնող հատկություններ չունեն, ամենքն էլ պարտադիր պիտի ընդգրկվեն իր, նախարարի ստեղծած կանոնագրում, եւ իր, նույն կանոնագիրը ստեղծողի պարտադրանքով «մեր (ո՞ւմ- Թ. Հ.) սիմֆոնիկ նվագախումբը (ո՞րը- Թ. Հ.) պետք է կատարի դրանք» (նույն տեղում): Բացի այդ, ստացվում է, որ պարոն նախարարը (էվրիկա՛) գյուտ է արել, հայտնաբերելով Բախի մեծածավալ սիմֆոնիկ գործեր: Սակայն, դա չի նշանակում, որ «30 տարի... մեր դիրիժորները միայն Բախ պիտի չափ տան»: Եվ չնայած «ոչինչ չունի» Բախի հանդեպ» (նույն տեղում), իր կանոնագրով պարտադրում է սիմֆոնիկ դիրիժորներին «չափ տալ» նաեւ ոչ միայն Բախին:

Խիստ ինքնատիպ մոտեցում ունի նախարարը նաեւ մշակութային քաղաքականություն հասկացության մասին. «Մշակութային քաղաքականությունը բոլոր նորմալ քաղաքակիրթ երկրներում համարվում է այդ երկրի քաղաքականության անբաժանելի մասը»: Ի՞նչ է սա. պարզունակ սոփեստությո՞ւն, թե՞ անիմաստ սիլլոգիզմ: Քանզի եթե «մշակութային քաղաքականությունը քաղաքականության մասն է», նշանակում է գործ ունենք ոչ թե «մշակութային քաղաքականություն»-ի, այլ քաղաքականություն մշակույթի մեջ երեւույթի հետ, որ բնավ էլ նույնը չէ: Եվ միգուցե հենց այստեղ պետք է որոնել թնջուկված հարցերի սկզբնաղբյուրը:

Ակնհայտ է եւ բազմապացույց, որ հետխորհրդային շրջանում հայ մշակույթը իր կայացման, զարգացման դաշտում նահանջ է ապրում: Այլ է ազգի մշակութային ներուժի վիճակը, որը հուրախություն մեզ, հարազատ մնալով հայ ազգի աստվածատուր շնորհին, այսօր ներքին զարգացման, հարստացման, ամբարման ժամ է ապրում, իր գալիք աստղային պահին կենսարար ու փայլատակող զորությամբ երեւան գալու համար: Օրինաչափ մի ընթացք, որն առավելապես խտանում է մեր այսօրվա իրականությամբ, որում, ինչպես ասվում է երգում, «մենք իջանք ջրի հատակը, դուրս ելանք ջրի երես»:

Պատմականորեն անխուսափելի է, որ հնչելու է ժամը, երբ այսօր ջրի հատակում ինչ-ինչ հակաուժերի ճիգերով սուզված ուժը, վերածնվելով, իր նորովի եւ փթթուն ճյուղերով կմղվի դուրս, վերեւ, ասպարեզ գալու իր մաքրածնունդ տաղանդի նոր որակով: Քանզի սաղմնավորվել եւ հասունանում է ազգի ինքնամաքրման ընթացքը, որն իր գագաթնակետում, քարախազի նման պատռելու է այսօր ջրի երես ելած պղտոր փրփուրպղպջակները: Դա նույնպես պատմականորեն կանխատեսելի է: Եվ ոչ միայն: Համաձայն է տիեզերական շրջապտույտի օրենքին:

Ուրեմն խոսքը մեր ազգի մշակութային կարողություններով լի զինանոցի մասին չէ: Խոսքը մշակութային քաղաքականության, ոչ՝ մշակույթի մեջ քաղաքականության մասին է:

Դիտենք այն իր համայնապատկերում, որքան որ թույլ է տալիս թերթի հոդվածի ծավալը: Միտումնավոր կույր պետք է լինել չնկատելու, որ այն, եւ հատկապես նրա երաժշտական անդաստանը, որ հասարակայնորեն առավել մատչելի է, վարակված է օտարամոլության գերազանցող մանրէով: Օտարազարություն, որ առանց զենքի քաղաք-ավան-գյուղեր է նվաճում, առանց ռմբակոծելու փոշիացնում է մեր ազգային պարն ու ավանդույթները, առանց իրավունք ճանաչելու բազմում է մեր թափուր թողած պատվանդաններին: Վարակում եւ իրենով է անում ամեն ինչ. փողոցը, սրճարանը, քաղաքային երթեւեկության միջոցները, համերգային դահլիճն ու բեմը, թատրոնը, ռադիոն, հեռուստացույցը...

Հայկական ռաբիս, որի հիմնում թուրքա-պարսկա-ադրբեջանական եւ այլ ինչ «կոխել» է, ռուսական շլագեր, մարդու ուղեղը քրքրահարող վայրագ ռիթմեր, ամերիկյան գռեհիկ երաժշտակլիպային oir-potreb: Համատարած այս պղտոր հորձանուտում ոտնակոխ են լինում մեր երաժշտության համամարդկային արժեքները, գլխիվայր են արժեւորվում ազգային եւ պրոֆեսիոնալ բարձր չափանիշները, խեղաթյուրվում է զանգվածների ճաշակը: Եվ ազգայինը ոչ թե այն է, որ կարելի է «նմանեցնել» այն հարցին, թե «էս պահին ի՞նչ ես մտածում» (ինչպես որ մտածում է նախարարը («Առավոտ», 11. 08. 1998), այլ այն, որ կործանում, բնաջնջվում է մեզ պարտադրված այս օտարազգի մոլուցքի ճիրաններում: Ազգայինը մենք ենք: Իսկ մենք... ի դեպ, մենք «Մեր բակը» չենք եւ ոչ էլ «Հարսնացուն Ջերմուկից»:

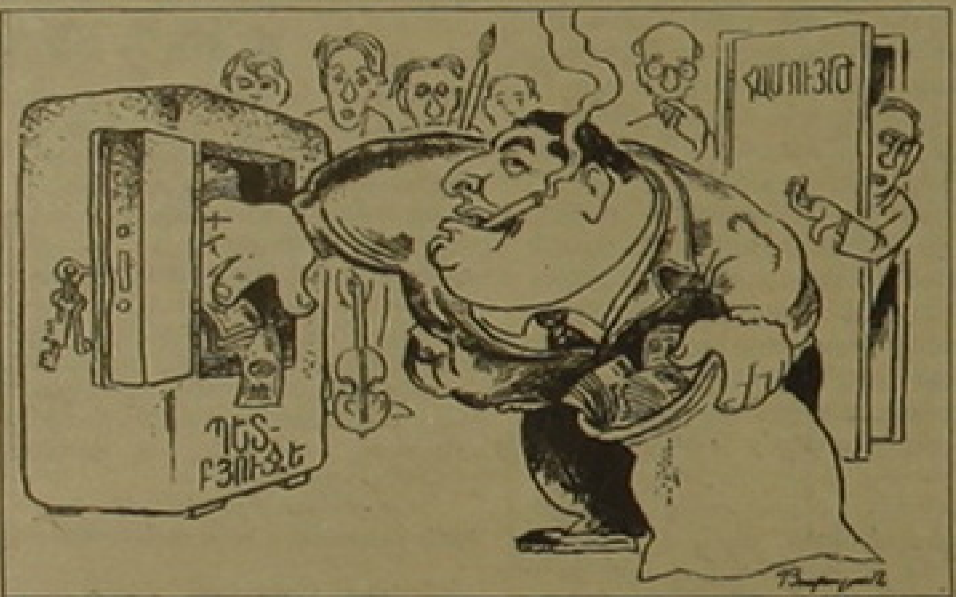

Որքան ցավալի է, որ մենք ավելի շուտ «Տեր ողորմյա»-ն ենք, «Երեւան բլյուզ»-ը եւ տակավին աշխարհ չեկած, բայց մեր մեջ ապրող, ընձյուղվող եւ իրենց երկունքին սպասող ֆիլմեր՝ տխուր ու գեղեցիկ, ճշմարտացի ու հուզող, զավեշտալի ու ողբերգական, սակայն ոչ սուտ հումորին հավակնող ժապավեններ: Ընթերցողը կների ինձ, որ պահի գայթակղությամբ փոքր-ինչ խուժեցի մշակութային մեկ այլ անդաստան: Դա էլ իր պատճառաբանությունն ունի. վիրավորական միտում կա այն ընդհանրացման մեջ, որ ապերավարի ժպտում է մեզ, ֆիլմի խորագրի **«մեր»** բառի միջից: Մինչդեռ «մենք»-ը բավականաչափ տարողունակ եւ բազմանիստ հասկացություն է: Եվ գուցե այդպիսին չլիներ, եթե լինեինք ոչ թե մենք (ում բակն է) եւ մենք (ում բակը չէ), այլ մենք (բոլորս, մենք + մենք) եւ ... պետությունը: Պետություն, որը փող ունենար: Մշակույթի համար: Մեզ համար: Ոչ, պետություն, որն ուզենար փող ունենալ մշակույթի համար՝ քաղաքականության փոխարեն: Գուցե այն ժամանակ չվատնեինք մեր տաղանդը, որ ազգի, նաեւ պետության հարստությունը պիտի համարվի, դեգերելով զանազան բակերում եւ ջերմուկներում:

Մինչդեռ մեր վերջին տարիների ամոթալի կարգախոսներից մեկն է «փող չկա մշակույթի համար»: Արվեստագետին ժամանակին «աղքատացած» տալու, առանց անհրաժեշտ հասցեների կրճատման ճանաչված համույթը պահելու, հյուրախաղերի գործուղելու, բեմ-դահլիճներ ջերմացնելու, նորոգելու (էլ չենք ասում կառուցելու), տարազներ, նվագարաններ գնելու, հեռուստատեսությանը ժամանակակից տեխնիկայով ապահովելու, ռադիոյի ձայնադարանը նորոգելու, գիրք, նոտաներ հրատարակելու, նոր հարմարավետ փորձասրահներ բացելու, այսօրվա, բայց ազգի համար արդեն դասական դարձած մեր մշակույթի մեծերին գալիք դարի համար ձայնագրելու, տեսագրելու, արժանավայել հոբելյաններ կազմակերպելու, արտիստին անհարիր կերպով «բարեգործների» դուռը ծեծելու, մշակույթի աշխատողների այսօրվա գործազուրկ բանակը աշխատանքով բավարարելու՝ փող չկա՛ ու չկա՛: Եվ այդ «չկա»-ի խորքում է թաքնվում ու ծայր առնում մեր մշակույթի ազգային դեմքը գենետիկորեն բնաջնջելու վտանգը:

...Մենք գրեթե ամեն օր լրատվական միջոցներից տեղեկանում ենք, թե այս կամ այն պաշտոնյայի կողմից պետական այսինչ կամ այնինչ հիմնարկում, պետական բյուջեից հափշտակություններ, զեղծարարություններ, կողոպուտներ են կատարվել: Հաճախ սովորական մահկանացուներիս համար նման պետական կողոպուտները աներեւակայելի գումարների են հասնում: Հիշենք, թե պետական բյուջեից այսօր մշակույթին որքան զավեշտալի չնչին գումար է հատկացվում: Ուրեմն ի՞նչ է ստացվում. գողանալու համար պետբյուջեում փող կա, իսկ մշակույթի համար՝ չկա: «Փող չկա»-ն մեզանում օրըստօրե վերածվում է տեղի-անտեղի շահարկվող կարգախոսի: Եվ դարձյալ հարց է առաջանում. ո՞ւմ է դա հարկավոր: Ահավասիկ, այս ամենը եւ դեռ շատ ու շատ այլ, որ հնարավոր չէ ընդգրկել մեկ հոդվածում՝ մշակույթի բնագավառում հետեւողականորեն անցկացվող քաղաքականություն չէ՞: Եվ ո՞ւմ է ձեռնտու անդադրում կերպով մարդկանց գլուխը մտցնել այն թյուր, մանրէածին գաղափարը, թե իբր մշակույթը դրամ է լոկ, դրամ է նախ եւ առաջ:

Մինչդեռ մշակույթը նախ եւ առաջ հոգու կուլտուրա է, ոգեղեն պահանջ, ժողովրդի ավանդույթներին հարազատ մնալու ազգային արժանապատվություն: Մշակույթը ճաշակ է եւ քաղաքակիրթ մարդու քաղաքակիրթ ապրելակերպ: Ով չունի այդ՝ չի էլ ունենա փող: Մշակույթի համար:

Այսօր Հայաստանը մի բուռ ազգ է, մի փոքրիկ հանրապետություն եւ 80 քաղաքական կուսակցություն եւ 2000 հասարակական կազմակերպություն ու... ոչ մի Կոմիտաս: Ե՞րբ, որտե՞ղ, քանի՞ անգամ է վերջին ժամանակներում հնչել, կատարվել, եթեր հեռարձակվել, ե՞րբ, որտե՞ղ, որքա՞ն են գրել, խոսել նրա մասին: Մեկ-երկու փաստ օվկիանոսում: Ճիշտ է, նախարարը խոստովանում է. «Վերջին անգամ (իսկ նախորդները որո՞նք էին- Թ. Հ.) հայ մշակույթի լավագույն ներկայությունը աշխարհին, մարդկությանը համարում եմ Կոմիտասի ելույթը Փարիզում»: Սակայն Կոմիտասը ինքն է գնացել Փարիզ, աշխարհին ընդառաջ, իսկ մենք, մեր ազգային մշակույթի համար «փող չունենալու» անքաղաքակիրթ քաղաքականությամբ, XXI դարի շեմին դեռ նոր ազգովին պիտի գնանք դեպի Մեծն Կոմիտասը, բացելու նրա առջեւ մեր ճանաչողության եւ մեր հոգու դռները:

Մի ճանապարհ է դա, որ սփռված է արագափոփոխ նախարարներով եւ գործի անգիտակությամբ:

...Այո, նախանձեցի ես բարի նախանձով պաշտպանության նախարարին իմ եւ բոլորիս համար, որ չենք կարող ասել նրա նման. «Ուրախ ենք մեր մշակույթի հայացման համար»:

Եվ մտածեցի, որ երեւի յուրաքանչյուր նախարար նախ եւ առաջ պիտի լինի իր ղեկավարած բնագավառի պաշտպանության նախարարը:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
երաժշտագետ,
արվեստագիտության թեկնածու

ԿՈՉ

Ստեղծենք մշակութային խորհրդարան

Այսօր պետականություն եւ անկախություն ձեռք բերած հայ ժողովուրդը հայտնվել է համընդհանուր ճգնաժամային իրավիճակում:

Օտարների թելադրանքը, սեփական զավակների ձեռքով քարուքանդ է արվել երկրի տնտեսությունը: Արդյունաբերությունը չի աշխատում, գյուղատնտեսությունը հանձնված է բախտի քմահաճույքին, օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունները ներքաշվել են անհասկանալի պայքարի մեջ, դատաիրավական համակարգը չի կարողանում երկրում օրինականություն պահպանել:

Ժողովրդավարության անունից հանդես եկող մի շարք կուսակցություններ, որոնց անդամներից շատերի բարի մղումներին չենք կասկածում, յուրացնում են ժողովրդի համբերությունը: Ընդհանրության մեջ ամեն ինչ արվում է ոչ թե ժողովրդի համար, այլ ժողովրդի դեմ:

Զանգվածային լրատվության համակարգը գործում է քաոսային ռեժիմով: Ազգային ու համամարդկային մտահոգություններով հոդվածագիրների, հրապարակախոսների ձայնը կորչում է համընդհանուր շփոթի մեջ: Ամեն ինչ արվում է մտավորականին մեկուսացնելու, հեղինակազրկելու համար:

Ստացվում է, թե Հայաստանում քրիստոնեության հաստատման 1700-ամյակի նախօրյակին, սատանայական մի ձեռք խառնում է հայոց աշխարհի հոգեւոր-մշակութային կյանքը, փորձում է հույսի, հավատի ու սիրո կենսադաշտի փոխարեն ստեղծել կողոպուտի, խաբեության, ստի ու կեղծիքի, կաշառակերության ու անպատժելիության մի մթնոլորտ, որտեղ ազնիվ ու աստվածահաճո մարդը դառնում է անպաշտպան ու հուսալքված:

20-րդ դարավերջին աննախադեպ հզոր արդյունաբերություն ու գյուղատնտեսություն ունեցող Հայաստանը դատարկերցին իր գործարանները, ֆաբրիկաները քանդել է իր իսկ ձեռքով: Սեփականաշնորհման վայրենի գործընթացի գերապատվությունը տրվեց սեփական շահն 'ազգային' պետական շահից գերադասող մարդկանց:

Օտարների կողմից խնդիր դրվեց բարձր մշակույթ, ազգային ամուր ավանդներ ունեցող երկիրը շրջափակել ե՛ւ դրսից, ե՛ւ ներսից:

Այսօր մենք՝ մշակույթի հայ գործիչներս, մտավորականներս, չենք կարող լռել եւ չանցնել գործնական քայլերի:

Խոսքից գործ տանող ճանապարհը կրճատելու համար առաջարկում ենք համահայկական բոլոր զանգվածների (հայրենիքի, ինչպես նաեւ սփյուռքի) քաղաքական-իրավական ուժերի հետ համագործակցելով ստեղծել մշակութային խորհրդարան:

Մշակութային խորհրդարանը կընտրվի բաց քվեարկությամբ, արժանապատիվ մարդկանցից եւ կփորձի գործել ազգային ինքնամաքրման, սեփական ուժերի վերագտնման, համախմբման նշանաբանով:

Վեր կանգնելով զանազան կուսակցությունների, խմբակցությունների եւ կազմակերպությունների նեղ շահերից ու խնդիրներից՝ մենք ուզում ենք օգնել եւ սատար կանգնել մեր պետականության ստեղծման եւ ամրապնդման գործին:

Կոչ ենք անում սեփական ուժերի նկատմամբ վստահություն ունեցող բոլոր հայորդիներին, որոնք մշակույթի գործիչներ են, ողջախոհ մտավորականներ, կրթության եւ գիտության բնագավառի աշխատողներ, համախմբելու ուժերը:

Կասկած չունենք, որ ներկայումս Հայաստանում գործող մոտ 80 կուսակցությունների եւ շուրջ 2 հազար հասարակական կազմակերպությունների առավել բանիմաց, տրամաբանող ու հեռատես ուժերը, անկախ իրենց կուսակցական եւ հասարակական պատկանելությունից, կհամախմբվեն այն գաղափարի շուրջ, որն իսկապես գործելու է ազգային ու համամարդկային բարձր չափանիշներով:

Նախաձեռնող խումբ

Արեւշատ Ավագյան	Արմեն Մարտիրոսյան
Գառնիկ Անանյան	Կարո Մկրտչյան
Արամ Առաքելյան	Ժորա Հարությունյան
Ժիրայր Ավետիսյան	Լեւոն Հախվերդյան
Մարո Կալենց	Սերգեյ Սարինյան
Հենրիկ Էդոյան	Արամ Սաթյան
Արթուր Թարխանյան	Արմեն Սմբատյան
Էդվարդ Իսաբեկյան	Պուշկին Մեռոյան
Արմինե Կալենց	Կարեն Սմբատյան
Սիլվա Կապուտիկյան	Արա Վահունի

(Տպագրվում է կրճատումներով)

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

Հավաքականները պատրաստվում են

Եվրոպական երկրների հավաքականները շուտով կվերսկսեն իրենց մրցելույթները աշխարհամասի առաջնության ընտրական խաղերում։ Բոլոր 49 թիմերն էլ նախապատրաստվում են առաջիկա հանդիպումներին՝ հավաքներ, ընկերական խաղեր են անցկացնում։

Ընտրական խաղերին նախապատրաստվում են նաեւ չորրորդ խմբի մասնակիցները։ Այստեղ հանդես են գալիս Հայաստանի, Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Ֆրանսիայի, Իսլանդիայի եւ Անդորրայի հավաքականները։ Հայաստանի հավաքականի մրցակիցներն այս օրերին տարբեր կերպ են պատրաստվում։

Ռուսաստանի ընտրանին նախատեսվել էր ուժերի փորձամրցում անցկացնել Իրանի հավաքականի հետ, սակայն վերջինս ինչ-ինչ պատճառներով հրաժարվեց այդ խաղից։ Այժմ ռուսները նոր գլխավոր մարզիչ Օլեգ Ռոմանցեւի գլխավորությամբ մարզումային հավաք են անցկացնում Իսրայելում։ Ռոմանցեւը հավաքին հրավիրել է 24 ֆուտբոլիստի, որոնցից 7-ը Մոսկվայի «Սպարտակից» են, 3-ական՝ մայրաքաղաքի «Լոկոմոտիվից» եւ ԲԿՄԱ-ից, 2-ը Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթից», իսկ 9 հոգի հանդես են գալիս եվրոպական տարբեր ակումբներում։

Այլ կերպ է ընթանում խմբի առաջատար Ուկրաինայի հավաքականի նախապատրաստությունը։ Այս օրերին Կիեւի «Դինամոն», որը հավաքականի բազային ակումբն է, հանդես է գալիս Շվեյցարիայում անցկացվող «Թագավորական գավաթի» խաղարկությունում (մրցաշարին մասնակցում են նաեւ ֆրանսիական «Մարսելը», պորտուգալական «Պորտոն» եւ շվեյցարական «Սերվետ» թիմերը)։ Իսկ երկրի ընտրանին կհավաքվի մարտի 16-ին։ Դրանից չորս օր անց Յոժեֆ Սաբոյի գլխավորությամբ Ուկրաինայի հավաքականը կմեկնի Թբիլիսի, որտեղ ընկերական խաղ կանցկացնի Վրաստանի հավաքականի հետ։

Իհարկե, ընտրական խաղերին պատրաստվում են նաեւ Իսլանդիայի եւ Անդորրայի հավաքականները։

Փոքր-ինչ ուշացումով կսկսի նախապատրաստությունը Հայաստանի հավաքականը։ Նախատեսվում էր հունվար-փետրվար ամիսների ընթացքում երկու ուսումնամարզական հավաք, ինչպես նաեւ ընկերական հանդիպումներ անցկացնել արժանի հակառակորդների հետ։ Սակայն տարբեր պատճառներով հնարավոր չեղավ իրականացնել ծրագիրը եւ այն փոփոխություններ կրեց։ Մոտավորապես 10 օր հետո մեր հավաքականը մարզումային հավաք կանցկացնի Ֆրանսիայի հարավում։ Հավաքի ավարտից հետո, տունդարձի ճանապարհին մեր ֆուտբոլիստները կանգառ կունենան Լեհաստանում։ Փետրվարի 3-ին կանցկացվի Լեհաստան-Հայաստան ընկերական հանդիպումը, որը, անշուշտ, երկու երկրների հավաքականների համար բավականին օգտակար կլինի։ Լեհաստանի հավաքականը ուժեղ մրցակից է եւ հաջող է հանդես գալիս ընտրական խաղերում։ Ի դեպ, ՖԻՖԱ-ի դասակարգման ցուցակում նա 29-րդ տեղում է (Հայաստանի հավաքականը աշխարհի ուժեղների մեջ 89-րդ հորիզոնականն է զբաղեցնում)։

Ահա թե գլխավոր մարզիչ Սուրեն Բարսեղյանը ում է ընդգրկել հավաքականի կազմում. **դարպասապահներ**՝ Հարություն Աբրահամյան («Երեւան»), Մայիս Ազիզյան («Արարատ»), Ռոման Բերեզովսկի («Զենիթ», Ռուսաստան), **պաշտպաններ** Արտակ Ադամյան («Շիրակ»), Կարեն Բարսեղյան («Արարատ»), Երվանդ Կրբաշյան («Տորպեդո»-ԶԻԼ, Ռուսաստան), Արթուր Մկրտչյան («Տորպեդո» Մ., Ռուսաստան), Սարգիս Հովհաննիսյան («Լոկոմոտիվ» Մ. Ռուսաստան), Երվանդ Սուքիասյան (ԴՖ, Գերմանիա), Հարություն Վարդանյան («Ֆորտունա», Գերմանիա), **կիսապաշտպաններ**՝ Կոլյա Եփրանոսյան («Շիրակ»), Կարեն Սիմոնյան, Գագիկ Մանուկյան, Ռոման Խաչատրյան (երեքն էլ՝ «Ցեմենտ»), Մանուկ Կակոսյան («Ժեմչուժինա», Ռուսաստան), Տիգրան Պետրոսյանց («Կռիլյա Սովետով», Ռուսաստան), Արթուր Ոսկանյան («Ուրալան», Ռուսաստան), Տիգրան Հովհաննիսյան («Լոկոմոտիվ» Ն.Ն., Ռուսաստան), Ալբերտ Սարգսյան («Լոկոմոտիվ» Մ., Ռուսաստան), Արթուր Պետրոսյան («Մակկաբի», Իսրայել), Վրեժ Շահբանդանյան («Գալաքսի», ԱՄՆ), **հարձակվողներ**՝ Արշակ Ամիրյան («Արարատ»), Արա Հակոբյան («Դվին»), Կարապետ Միքայելյան («Կռիլյա Սովետով», Ռուսաստան), Տիգրան Եսայան, Կարեն Մարկոսյան (երկուսն էլ՝ «Տորպեդո» Զ., Ուկրաինա), Արմեն Շահգելդյան («Լոզան», Շվեյցարիա), Աշոտ Ավետիսյան (ՖԱ, Իրան)։

Ավելացնենք, որ առաջիկա խաղերում Հայաստանի հավաքականը նախ մարտի 27-ին կընդունի Ռուսաստանի հավաքականին, ապա չորս օր անց Ֆրանսիայում կմրցի աշխարհի չեմպիոնի հետ։

Ռ. Ա.

ԵՐԵՎԱՆ

Նախագահն ընդունեց Ալբերտ Ազարյանին

Այսօր լրանում է փառաբանված մարմնամարզիկ, սպորտի վաստակավոր վարպետ, օլիմպիական խաղերի եռակի չեմպիոն Ալբերտ Ազարյանի ծննդյան 70-ամյակը։

Իր երկարատեւ մարզական կարիերայի ընթացքում նա հանդես է եկել աշխարհի շուրջ 40 երկրներում։ Ազարյանը օլիմպիական խաղերում, աշխարհի, Եվրոպայի ու ԽՍՀՄ առաջնություններում շահել է 45 ոսկե, 42 արծաթե եւ 10 բրոնզե մեդալներ։ Նա ֆիզկուլտուրայի եւ սպորտի վաստակավոր գործիչ է, արժանացել է կառավարական բարձր պարգեւների։ Թողնելով մրցելույթները՝ Ալբերտ Ազարյանը հիմնեց մարմնամարզության մասնագիտացված մարզադպրոց, որն ինքն էլ գլխավորում է մինչեւ այժմ։

Ինչպես տեղեկացանք Հայաստանի Հանրապետության նախագահի մամլո գրասենյակից, Ռոբերտ Քոչարյանը ծննդյան 70-ամյակի առթիվ երեկ ընդունեց անվանի մարզիկին եւ մարզչին։ Շնորհավորելով նրան, Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց, որ յուրաքանչյուր մարզիկի համար երազանք է օլիմպիական չեմպիոն դառնալը, ինչը Ալբերտ Ազարյանին հաջողվել է երեք անգամ։ Հանրապետության նախագահը հույս հայտնեց, որ այն փառքը, որը մեր երկրին բերեց Ալբերտ Ազարյանը, կշարունակեն նրա մարզադպրոցի սաները եւ կվերականգնվեն սպորտային մարմնամարզության հայկական դպրոցի բարի ավանդույթները։

Ջերմ ու անմիջական զրույցի ընթացքում Ալբերտ Ազարյանը ներկայացրեց մարզադպրոցի առօրյան։ Նախագահը պատրաստակամություն հայտնեց ըստ ամենայնի աջակցել դպրոցի գործունեությանը։

Նիման-Շթիրնեմանի նվաճումը

Նորվեգական Համար քաղաքում ավարտվեց չմշկավազքի աշխարհի հերթական առաջնությունը։

Մրցումներում երեք համաշխարհային ռեկորդ գրանցվեց։ Դրանցից երկուսի հեղինակը գերմանուհի Գունդա Նիման-Շթիրնեմանն է։ Մեկը 5000 մ վազքատարածությունում էր (6 րոպե 57,24 վայրկյան), իսկ մյուսը՝ բազմամարտում (161, 479 միավոր)։ Նիման-Շթիրնեմանը 8-րդ անգամ նվաճեց բազմամարտի աշխարհի չեմպիոնուհու կոչումը։ Սա յուրահատուկ նվաճում է։ Երկրորդ մրցանակակիր դարձավ Գերմանիայի մեկ այլ ներկայացուցիչ՝ Կլաուդիա Պեխշտայնը։ Երրորդ տեղը գրավեց եվրոպայի այս տարվա չեմպիոնուհի Տոնի դե Յոնգը (Հոլանդիա)։

Տղամարդկանց բազմամարտում աշխարհի չեմպիոնի կոչումը երրորդ անգամ նվաճեց հոլանդացի Ռինտյե Ռիտսման։ Չորս մրցաձեւի գումարով նա աշխարհի նոր ռեկորդ սահմանեց (152, 651 միավոր)։ Բավականին անսպասելիորեն աշխարհի փոխչեմպիոն դարձավ Վադիմ Սայուտինը (Ռուսաստան)։ Վերջին 12 տարվա ընթացքում սա ռուսաստանցիների գրաված միակ մրցանակային տեղն է։ Աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալակիր դարձավ Էյկիլ Էրվիկը (Նորվեգիա)։

Ավստրիացիների առավելությամբ

ԱՄՆ-ի Կոլորադո նահանգի Վեյլ եւ Բիվերկրիկ վայրերի մերձակայքում շարունակվում է լեռնադահուկային սպորտի աշխարհի առաջնությունը։ Ինչպես եւ սպասվում էր, առավել հաջող հանդես են գալիս Ավստրիայի ներկայացուցիչները։ Նրանք արդեն 10 մեդալ են նվաճել։ Աշխարհի չեմպիոնի կոչմանն են արժանացել Հերման Մայերը (հսկա ոլորավայրէջք եւ արագընթաց վայրէջք), Ռենատե Գյոտշլը (արագընթաց վայրէջք)։ Կոլորադոյում ոսկե մեդալներ են նվաճել նաեւ Պեռնիլա Վիբերգը (Շվեդիա, երկամարտ) եւ Կյետիլ-Անդրե Ամոդտը (Նորվեգիա, երկամարտ)։ Ամոդտն աշխարհի առաջնություններում եւ օլիմպիական խաղերում նվաճած մեդալների թվով (13) հավասարվեց հանրահայտ շվեյցարացի Մարկո Ժիրարդելիին։

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաղը՝ փետրվարի 12-ին, ժամը 13:00-ին ՀՀ սպորտվարչության նիստերի դահլիճում տեղի կունենա Հայաստանի մարզական լրագրողների ֆեդերացիայի հաշվետու-ընտրական կոնֆերանսը։

ՀՄԼՖ-ն հրավիրում է մարզական լրագրողներին։

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Աշտանակ։ 2. Գրոսմայստեր։ 3. Նոստրադամուս։ 4. Մարգարա։ 7. Բեռանժե։ 8. «Փարվանա»։ 11. Թրակիա։ 13. Իսկույն։ 16. Մեղր։ 17. Դալի։ 19. Ֆրանսիա։ 20 Աղստաֆա։ 21. Սուվորով։ 23. Տեմպերա։ 27. Յուրա։ 28. Ալավոն։ 29. Լաբորատորիա։ 30. Արտերկրային։ 31. Ամազոն։ 32. Իդեն։ 34. Սամուրայ։ 36. Ֆելդման։ 38. Սանասար։ 39. Ֆրակցիա։

Հորիզոնական

5. Աշուր։ 6. Որակ։ 9. Սեկանս։ 10. Տիգրան։ 12. Ավարայր։ 14. Արգանակ։ 15. Առագաստ։ 18. Նեսկաֆե։ 20. Արտեմիս։ 22. Աստուշան։ 24. Արքայադուստր։ 25. «Սովրեմեննիկ»։ 26. «Հյուսիսափայլ»։ 30. Ակրոմեգալիա։ 33. Արգամաս։ 35. Արբատով։ 36. Ֆարադեյ։ 37. Հողամաս։ 39. Ֆիլատով։ 40. Արաբկիր։ 41. Բամակո։ 42. Անկլավ։ 43. Սարի։ 44. Իլիկ։

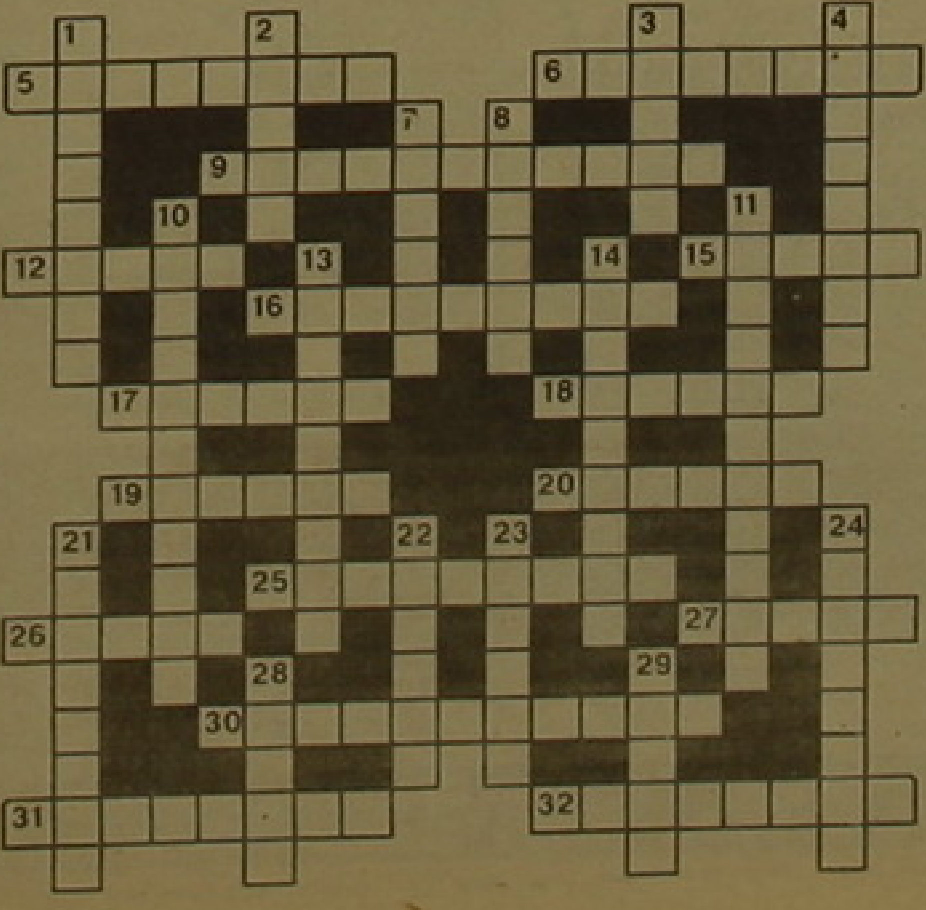

Ուղղահայաց

1. Գետի զառիվայր ափ։ 2. «Ֆավորիտ» վեպի հեղինակը։ 3. Գրի, աշխատության, պիեսի հատված, բաժին կամ գլուխ։ 4. Հայ կոմպոզիտոր, խմբավար, մանկավարժ, «Պատարագի» հեղինակը։ 7. Անմարդկային, անշնորհակալ։ 8. Հռչակավոր, նշանավոր։ 10. Քաղաք, որն I դ. իր մեծությամբ (Հռոմից հետո) աշխարհի երկրորդ քաղաքն էր։ Նշանավոր էր իր փարոսով եւ գրադարանով։ 11. Հայ օպերային երգիչ (տենոր)։ Նրան անվանել են «Տարոնի սոխակ»։ 13. Բանահավաքչությամբ զբաղվող անձ։ 14. Ռուս տաղանդավոր կինոռեժիսոր («Թափառախումբը գնում է երկինք»)։ 21. Կեռակտուց թռչուն, որն իր կյանքն անցկացնում է ծովերի եւ օվկիանոսների ջրերի վրա, սնվում է ձկներով։ 22. Թակարդ, որոգայթ։ 23. Բանջարաբույս, բրբնջուկ։ 24. Բույս, որի արմատների քամուկից պատրաստում են սրտային դեղամիջոցներ։ 28. Խոտածածկ անցուղի։ 29. Հայտնի սուպեր-մոդել Կրոուֆորդի անունը։

Հորիզոնական

5. Տոլստոյի հանրածանոթ հերոսուհին։ 6. Ռուս կինոդերասանուհի, երգչուհի։ 9. Միջինասիական պետություն։ 12. Խորհրդային պատմաբան, մեծերի կյանքին նվիրված կենսագրական վեպերի հեղինակ։ 15. Ֆրանսիացի գրող, հրապարակախոս, փիլիսոփա։ «Կալիգուլա» պիեսի հեղինակը։ 16. 80-ականների աշխարհի լավագույն հայ ծանրորդը։ 17. Աշխարհն ստեղծող գերագույն էակ, արարիչ։ 18. Մեքենայի մակնիշ։ 19. Զորային, աղքատիկ բուսականությամբ, ավազոտ տարածք։ 20. Իր մեջ գետ կամ դրա վտակներն ու առվակները ներառող տարածք։ 25. «Պիկովայա դամա» օպերայի հեղինակը։ 26. Զափի ռուսական հին միավոր։ 27. Հնդկական լեզվաընտանիք։ 30. Վրացի գրող, ակադեմիկոս։ 31. 80-ականների աշխարհահռչակ ֆուտբոլիստ։ 32. Ավիացիայի հայ մարշալ։

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ — օրվա հետերով

ԱՍՈՒԼԻՍ

Եթե ժառանգության «գնացքը» մեկնել է, սուր ճոճելն անիմաստ է…

Լրագրողների հետ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական և տնտեսական գործերի պալատի նախագահ Արման Մկրտումյանի հերթական (երրորդ) հանդիպման թեման շոշափում էր քաղաքացիների անմիջական շահերը: Խոսքը ժառանգական իրավունքի ինստիտուտի մասին է, որ, ըստ Մկրտումյանի համառոտ բնութագրման, էական փոփոխություններ է կրել քաղաքացիական նոր օրենսգրքում: Հիշեցնենք՝ հունվարի 1-ից Հայաստանում գործում են քաղաքացիական և քաղաքացիական դատավարության նոր օրենսգրքերը՝ հիմք ընդունելով ոլորտներ նոր, բնականոն (շուկայական) իրավական հարաբերությունների խորհրդային անցյալից մնացած «սոցիալիստական» իրավահարաբերությունների փոխարեն:

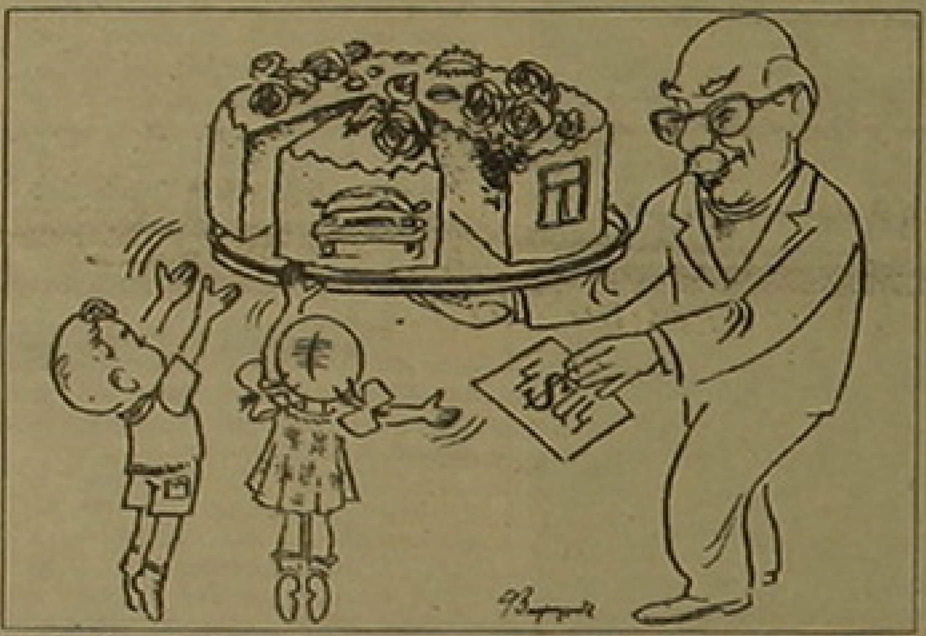

Ժառանգական իրավունքի առաջնային օղակը՝ կտակ

Նոր քաղաքացիական օրենսգրքի հիմնական առանձնության սեփականության բացարձակ իրավունքի պաշտպանության, սեփականատիրոջ կամքի արտահայտման գլխավոր գործիքը կտակն է: Քաղաքացիական իրավունքի հիմնարար սկզբունքներից մեկը կտակի ազատությունն է. քաղաքացին իրավունք ունի իր գույքի ցանկացած մասը կտակել իր ուզած անձին, որոշել իր ժառանգների բաժինները ժառանգական զանգվածում (ժառանգության բացման՝ ժառանգատուի մահվան կամ մահվան ճանաչման օրը նրան ունեցած ամբողջ գույքը), զրկել ժառանգությունից, վերացնել, փոփոխել կամ լրացնել կտակը:

Կտակի ազատության սկզբունքը, սակայն, սահմանափակվում է ժառանգության պարտադիր բաժնի իրավունքով, որտեղ առավել ցայտուն է նորամուծությունների բաժինը: Ժառանգության պարտադիր բաժինը ժառանգի իրավունքն է՝ կտակի բովանդակությունից անկախ ժառանգման այն գույքի առնվազն կեսը, որը նրան կհասներ ըստ օրենքի ժառանգելու դեպքում (նախկինում այդ բաժինը 2/3 էր): Հստակեցվել է պարտադիր բաժնի իրավունք ունեցող սուբյեկտների կազմը՝ ժառանգատուի անչափահաս երեխաներ, հաշմանդամ կամ անգործունակ ճանաչված չափահաս զավակներ և ժառանգատուի 60 տարեկան դարձած երեխաներ, ամուսին և ծնողներ: Այսինքն, օրենսգիրքը ժառանգատուի կամքից անկախ նրա անմնամբերժանվոր արյունակիցների ժառանգական իրավունքը պաշտպանելու հանձնառություն ունի: Կնոջ (կամ ամուսնու) պարագայում մի կարևոր հանգամանք կա. նրան պատկանում է ամուսնության ընթացքում համատեղ ձեռք բերված գույքի ուղիղ կեսը, որին ավելանում է մնացած կեսից նրան վերապահվող պարտադիր բաժինը՝ օրենքով սահմանված բաժնի հասանելիքի 1/2-ը:

Քաղաքացիական օրենսգիրքը նաև անարժան ժառանգատուին ժառանգությունից մեկուսացնելու մեխանիզմ է սահմանում այն անձանց նկատմամբ, ովքեր դիտավորյալ խոչընդոտել են ժառանգատուի կամքի իրականացմանը, կյանքից զրկել նրան կամ հնարավոր ժառանգներից մեկին, և կամ մահափորձ ձեռնարկել նրանց դեմ (բացառություն են կազմում այն անձինք, որոնց ժառանգատուն ընդգրկել է կտակի մեջ՝ չնայած մահափորձին): Գոյություն ունի նաև ենթաժառանգների ինստիտուտ. կտակարարն իրավունք ունի ժառանգություն սահմանել կողմնակի անձանց համար, եթե, օրինակ, իր կենդանության օրոք նշանակված ժառանգը մահացել է, հրաժարվել ժառանգությունից կամ մեկուսացվել՝ իբրև անարժան:

Քաղաքացիական իրավահարաբերություններում ծագող հիմնական խնդիրներից մեկն, ըստ պրն Մկրտումյանի, կտակի ձևն է, որ տեղական դատական փաստաթղթերի առկայությամբ կարող է դառնալ անիրագեկության պարագայում: Ուստի հիշեցնենք, որ չափազանց կարևոր է գործարքների իրականացման գրավոր «կուլտուրայի» մշակումը. յուրաքանչյուր գործարք, այդ թվում կտակը, ոչ միայն գրավոր ձևակերպում, այլև նոտարական պարտադիր վավերացում է պահանջում: Նորամուծություն է փակ կտակի հասկացողությունը, որի դեպքում կտակի բովանդակությունը հայտնի է միայն կտակարարին, մինչդեռ բաց կտակի դեպքում առնվազն նոտարն իրազեկ է վերջինիս: Կտակն իրական ուժ ունի միայն ժառանգատուի մահից հետո, ուստի չի կարող վիճարկվել նրա կենդանության օրոք:

Ժառանգություն՝ առանց կտակի

Կտակի բացակայության դեպքում գործում է ըստ օրենքի ժառանգման ինստիտուտը: Նոր քաղաքացիական օրենսգիրքը ժառանգների նախկինում գործող երկու հերթի փոխարեն սահմանում է 4-ը. 1. ժառանգատուի զավակները, ամուսինը և ծնողները, 2. հարազատ եղբայրները և քույրերը, 3. հայրական և մայրական կողմի պապը և տատը, 4. ծնողների եղբայրներն ու քույրերը: Ժառանգությունից օգտվելու «արտահերթ» իրավունք ունեն ժառանգատուի մահից առաջ առնվազն 1 տարի նրա խնամքի տակ գտնվող անաշխատունակ անձինք:

Ժառանգության ինստիտուտի այլ հետաքրքիր դրվագների կանդրադառնանք առաջիկայում՝ նպատակ ունենալով օգնել մեր ընթերցողներին՝ ապահովագրվելու հնարավոր թյուրիմացություններից և սխալներից: Մինչայդ ուշադրություն՝ ժառանգությունն ընդունվում է ժառանգատուի մահից հետո 6 ամսվա ընթացքում. դրանից հետո ժառանգը կորցնում է ժառանգության իր իրավունքը, այլ կերպ ասած, տեր չկանգնելով իր բաժնին, փաստորեն հրաժարվում է դրանից: Այնպես որ, ժառանգության «գնացքից» ուշանալու դեպքում սուր ճոճելը անիմաստ է…

ՍՈՒՍԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱԺ նախագահի խորհրդականը կներկայանա դատարան

ԵՐԵՎԱՆ, 10 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես արդեն հաղորդվել է, Արաբկիրի համայնքի առաջին ատյանի դատարանում նշանակված «ՀՀ» օրաթերթի նախկին գլխավոր խմբագիր Լիզա Ճաղարյանն ընդդեմ ԱԺ նախագահ Խոսրով Հարությունյանի քաղաքացիական հայցի լսումը չկայացավ պատասխանող կողմի դատարան չներկայանալու պատճառով:

Ինչպես մեր թղթակցին ասաց ԱԺ նախագահի խորհրդական Վահագն Մկրտչյանը, ինքը լիազորված է դատարանում ներկայացնել Խ. Հարությունյանին, սակայն ծանուցագիրը ստացել է միայն այսօր, առավոտյան ժամը 11.15-ին, այսինքն՝ նշանակված նիստից 15 րոպե ուշ:

Վ. Մկրտչյանի խոսքերով, այդ մասին ինքը տեղեկացրել է դատարանի նախագահին և դատավոր Ա. Առաքելյանին խնդրել հաջորդ նիստը նշանակել ԱԺ նիստի հետ չհամընկնող օր:

Վ. Մկրտչյանը նշեց, որ ինքը կներկայանա փետրվարի 18-ի նիստին, չբացառելով նաև Խ. Հարությունյանի մասնակցությունը՝ նայած աշխատանքային ծանրաբեռնվածությանը:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սոցիալ դեմոկրատ հնչակյան կուսակցություն Հայաստանի կազմակերպության

ՉՈՐՐՈՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

տեղի կունենա

1999 թվականի փետրվարի 14-ին (կիրակի), ժամը 12-ին ՀՀ գիտությունների ազգային ակադեմիայի մեծ դահլիճում

(հասցեն՝ Երևան, Մարշալ Բաղրամյան 24)

Մուտքը միայն հրավիրատոմսերով և մանդատներով:

Պատգամավորների գրանցման և հաշվառման սկիզբը՝ ժամը 10-ին:

ՍԴՀԿ
IV ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ԿԱԶՄԿՈՄԻՏԵ

SIBLEY International — USAID — AED

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID), Կրթական զարգացման ակադեմիան (AED) և Sibley International-ը

տեղեկացնում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը կկայանա **փետրվարի 15-ին, ժամը 11:30-ին** Թեքեյան մշակութային կենտրոնում *(Խանջյան 50)*:

Հանդիպումը կվարի Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության գլխավոր խորհրդական **Անդրե Վագները**:

Հանդիպմանը կմասնակցի Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանը Հայաստանի անդամակցության ՏԱՍԻՍ ծրագրային գրասենյակի գործադիր տնօրեն **Արայիկ Հակոբյանը**:

Թեման՝ **«Առևտրի համաշխարհային կազմակերպությանը Հայաստանի անդամակցության գործընթացը»:**

EMS

Master of Business Administration

Միջազգային ճանաչում ունեցող դիպլոմ

Եվրոպական համագործակցության կրթական համակարգի շրջանակներում EHSAL (Բրյուսել, Բելգիա) բարձրագույն ուսումնական հաստատությունը իրականացնում է տնտեսագիտական բարձր որակավորում ունեցող մասնագետների պատրաստման International MBA-ծրագիրը, որին կարող են մասնակցել ավարտական կուրսերի ուսանողները, բուհերի շրջանավարտները, մագիստրատուրայում սովորողները:

Ուսման տևողությունը՝ 1 տարի:

Տեղեկությունները՝ **25-51-52** *հեռախոսահամարով:*

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

11 փետրվար

ՀՏ

9.05 Հեռուստասերիալ «Կարիսան Թենեբե» (3-րդ սերիա)
9.30 Մուլտսերիալ «80 օր աշխարհի շուրջը» (3-րդ սերիա)
10.00 Հայլուր
10.20 Գ/Ֆ «Մի անհիմն օր դժոխքում»
11.45 Ղազիր Հալաջյան. «Լույսի մեսսա»
12.25 «02»
13.00 Հայլուր
13.15 Միասին
17.00 Հայլուր
17.20 Հեռուստասերիալ «Կարիսան Թենեբե» (4-րդ սերիա)
17.45 Մուլտֆիլմեր «Չերուսական գնում է դպրոց», «Ծուխիկը»
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Խոսքը շահում
19.15 Հինգշաբթի
20.00 Հայլուր
20.30 1 լուր
20.45 Առանց պարզաբանելության
21.15 Գ/Ֆ «Դոն Լուկանո»
23.10 Ուշ երեկո
00.00 Հայլուր

ԱՐՄԵՆԻԱ

11.30 Հեռուստախանութ
11.45, 12.35, 14.35 TV խանութ
11.55, 18.40 Նորաձևություն
12.15 Կենդանի աշխարհ
12.45 Գեղարվեստական ֆիլմ
14.55, 18.05 Մուլտֆիլմ
15.45 Գեղարվեստական ֆիլմ
17.35 Համերգ
18.00, 18.30, 19.00 Մինչ ժամը
18.10 Ձուկը ջրից դուրս անմասնություն շուրջ
19.05 Հայցի խնդիր
19.30 Ժամը
20.00 Գեղարվեստական ֆիլմ
20.30, 21.00, 21.30, 22.00 Ժամն անց
23.00 Օրը
23.40 Գեղարվեստական ֆիլմ

Ա1+

09.00 Տոմար, ավարտին գ/ֆ «Նոստրոմո» (IV մաս)
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.45 Ընտանեկան ֆիլմ «Ուղևորներին հեռուստացույց»
21.15 Հրապարակ
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Գ/Ֆ «Անհամեմատության սրբազան կատերը»
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Անդորր
00.10 Գանձերի կղզին (IV մաս)
00.20 Պարադ զույգ
00.45 Քաղաք
00.55 Գիշերային կինոսրահ. «Հարձակում սառցե կղզու վրա»

02.30 Սուրհանդակ

ՕՌՏ

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Մուլտսերիալ «Կատուները, որն արդյոք է սամիթում»
16.45 Հրաշքի ընկերակցություն
17.05 Մեզում փողոց
17.35 Մինչև 16 և բարձր
18.00 Սերիալ «Դաժան հրեշտակը»
19.00 Նորություններ
19.15 Գուշակիր մեղեդին
19.45 Այստեղ և հիմա
20.05 Վալենտինա Վլադիմիրովայի «Ոտքնաղի հիշեն» հաղորդաշար
20.45 Սերիալ «Հանկարծակի կանչ»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.50 Գ/Ֆ «Փողի գույնը»
00.55 Կանանցի պատմություններ
01.25 Օրվա նորություն
01.45 Գ/Ֆ «Դիկ շրջան»

РТР

8.00, 9.30, 10.30, 10.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
9.20 Անեսերի տուն «Լե մոնդի»
10.15 Հերթապահի բաժանմունք
10.35 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծովագիր»
10.50 Սիրաբանիներ փողոց
11.00 «Սանտա Բարբարա»
11.45 Երաժշտություն, երաժշտություն…
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.20 Լուրեր
12.35 Սերիալ «Պետերբուրգյան գաղտնիքների հանգուցալուծումը»
13.30 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14.30 Խոհանոց բարձունքի վրա
15.30 Սերիալ «Իտալական ռեստորան»
16.25 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.15 Հեքիաթային երեկույթ
17.30 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 Արտասահմանյան
18.55 Համակարգիչ
19.15 Գ/Ֆ «Տորոսցի Պոլյուշկեան» (1-ին սերիա)
20.30 Կրկնակի դիմանկար
21.40 Մանրամասներ
21.50 Երկրոր դատական
22.40 Կինոյի ժամ. Գ/Ֆ «Միայնակ գայլ Մակ Քուեյդը» (ԱՄՆ)
00.35 Երկխոս առանձնակալների հեռուստաեսայական նիստը
01.55 Հերթապահի բաժանմունք
02.10 Մեծ սաստիկ

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (569393, 581351) • տեղեկագրերով • էլեկտրոնային տարբերակներով (մագնիսական սկավառակներով, INTERNET ցանցով)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երևան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 994 Տպաքանակ 4000 Ստորագրված է տպագրության 10. 02. 1999 Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@